БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряти-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 66 (6501)
АПРЕЛИИН 1
СРЕДА
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

Эдеэ хоолой ба промышленна товарнуудай рознично үнэ сэнгүүдые шэнээр химдаруулха тухай ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй ба Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй тогтоол болбол советскэ арадай ажабайдалые улам һайжаруулха тухай парти ба правительствын саг үргэлжын анхарал оролдолгын шэнэ толотомо гэршэ мүн болоно.

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведтэ ба Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедтэ

ЭДЕЭ ХООЛОЙ БА ПРОМЫШЛЕННА ТОВАРНУУДАЙ ГҮРЭНЭЙ РОЗНИЧНО СЭНГҮҮДЫЕ ШЭНЭЭР ХИМДАРУУЛХА ТУХАЙ

ССР Союзай Министрнүүдэй Совет ба Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй **тогтоохонь:**

1. 1953 оной апрелиин 1-һээ хойшо эдеэ хоолой ба промышленна товарнуудай гүрэнэй рознично сэнгүүдые иимэ хэмжээтэйгээр химдаруулха:

БАРИҺАН ТАЛХА, ГУРИЛ БА МАКАРОНУУД

Хара, шэнинсын хилээмэн, булка, баранка ба бусад хилээмэнэй-булочна зүйлнүүд	10%
Хара, шэнинсын, кукурузын ба бусад гурил	10%
Макаронууд, вермишель, лапша ба бусад макаронно зүйлнүүд	10%

КРУПА, РИС, БОБУУД БА ЭДЕЭ ХООЛОЙ КОНЦЕНТРАДУУД

Шара будаа, гречихын крупа, рис, горох ба бусад крупанууд болон бобово зүйлнүүд	10%
Эдеэ хоолой концентрадууд	10%
Хуурай кисель ба желе	15%

ТАРЯАН БА ФУРАЖ

Хара таряан, шэниисэ, овёс, ячмень ба бусад янзын таряанууд, отруби, жмых, шротнууд, комбикормо, үбһэн ба соломо	10%

МЯХА БА МЯХАНАЙ ПРОДУКТНУУД

Үхэрэй, хонинной, гахайн, шубуунай мяха, колбаса, сосиска, сарделькэ, котлетэнүүд, мяханай, мяха-ургамалай ба сало-бобово консервэнүүд, мяханай бусад продуктнууд	15%

ЗАГАҺАН БА ЗАГАҺАНАЙ ТОВАРНУУД

Хүргэгдэһэн, хүлдөөгдэһэн, дабһалагдаһан, сонгоогдоһон загаһан, сельдь ба загаһанай консервэнүүд дунда зэргээр	10%

ӨӨХЭ ТОҺОН, ҮНДЭГЭ БА МОРОЖЕНО

Малай тоһон, эдеэнэй сала, маргарин ба ургамалай тоһон	10%
«Майонез» гэжэ соус ба бусад	10%
Үндэгэн	10%
Мороженэ	10%

ХАРТААБХА, ОВОЩЬ БА ФРУКТНУУД

Хартаабха	50%
Свёкло	50%
Морковь	50%
Шэнэ капуста ба бусад овощьнууд	50%
Дабһалһан капуста	50%
Яблока	50%
Груша	50%
Виноград	50%
Мандарин	50%
Апельсин	50%
Лимон	50%
Фруктово консервэ	25%
Хатаагдаһан овощь	25%
Хуурай фруктнууд ба һамар	20%

САХАР, КОНДИТЕРСКА БА БАКАЛЕЙНЭ ТОВАРНУУД

Элһэн сахар ба рафинад	10%
Карамель, конфетэ, шоколад, печенье, вафли, кекс, торт, пирожно, пряник, сухарь ба кондитерска бусад зүйлнүүд	10%
Варенье, джем ба повидла	10%
Натуральна сай дунда зэргээр	20%
Натуральна кофе ба какао	20%
Витаминууд	10%
Бутаруулагдаагүй дабһан	30%
Бутаруулагдаһан аад, багсалагдаагүй дабһан	20%
Багсалагдаһан дабһан	10%

ХАРА АРХИ, ЛИКЁРНУУД, УЛААН АРХИ БА ПИВЭ

Хара архи	11%
Ликёрнууд, наливканууд, настойконууд, үрэ жэмэсүүдэй архи, коньягууд ба советскэ шампанска	15%
Пивэ	15%
Виноградна архи	5%

БҮДҮҮД

Ситец, сатин, бязь ба хлопчатобумажна бусад бүдүүд	15%
Сэбэр торгон бүдүүд	15%
Камвольна, нарин сэмбэ ба бусад сэбэр нооһон, холимол нооһон бүдүүд	5%
Улһан бүдүүд	8%

ОЁМОЛ ХУБСАҺАН, ТРИКОТАЖ БА МАЛГАЙНУУД

Хлопчатобумажна бүдөөр оёмол платье, блузка, дотор хубсаһан ба бусад оёмол зүйлнүүд дунда зэргээр	14%
Улһан бүдөөр оёмол платье, блузка, дотор хубсаһан ба оёмол бусад зүйлнүүд дунда зэргээр	7%
Сэбэр торгоор оёмол платье, блузка ба бусад оёмол зүйлнүүд	12%
Трикотажна зүйлнүүд дунда зэргээр	5%
Оймһонууд дунда зэргээр	20%
Хлопчатобумажна, торгон, холимол нооһон ба бүдүүн сэмбэ бүдүүдээр оёгдоһон малгайнууд	10%
Нооһон фетрһээ хэгдэһэн шляпанууд, беретэнүүд, колпагууд	15%
Соломон шляпанууд	10%
Арһаар оёгдоһон зүйлнүүд ба арһанууд	7%
Үнэгэнэй ба песецын арһаар оёмол зүйлнүүд	15%

ГУТАЛ

Арһан гутал	8%
Резиновэ улатай арһан гутал	10%
Арһанай орондо ондоо юумээр оёгдоһон, арһан улатай текстильнэ ба комбинированнэ гутал	12%
Арһанай орондо ондоо юумээр оёгдоһон, резинэ улатай текстильнэ ба комбинированнэ гутал	20%
Резинэ ботонууд ба сабхинууд	10%
Галошо ба бусад резинэ гутал	15%
Һэеы гутал	5%

ГАЛАНТЕРЕЙНЭ ТОВАРНУУД

Текстильнэ, металлическа галантерея, мүн арһан ба арһанай орондо ондоо юумээр хэгдэһэн галантерея дунда зэргээр	10%
Кружевагай ба гардинно-тюлевой зүйлнүүд	10%
Оёдолой, машинын, гарай ба бусад зүйлнүүд	20%
Ниткэ ба ниткын зүйлнүүд	10%
Пластмассаһаа хэгдэһэн зүйлнүүд	10%
Шүдэнэй, хубсаһанай щётконууд ба шэрүүн хилгааһан-щёточно зүйлнүүд дунда зэргээр	15%

МЫЛЭ, ПАРФЮМЕРНО-КОСМЕТИЧЕСКЭ БА ТАМХИНАЙ ЗҮЙЛНҮҮД

Өөхэн мылэ	15%
Нюурай мылэ	20%
Духи, одеколон ба бусад парфюмерно-косметическэ товарнууд	10%
Дээдэ сортын папиросууд	10%
Бусад сортын папиросууд, сигаретэнүүд ба тамхин	5%
Махорка	10%

КУЛЬТТОВАРНУУД БА НААДАНХАЙНУУД

Хүгжэмэй инструментнүүд дунда зэргээр	10%
Бэшэгэй саарһан, тетрадь, саарһан болон картонһоо хэгдэһэн бусад зүйлнүүд	10%
Карандаш, гуурһан, ручка ба бэшэгэй болон чертёжно бусад хэрэгсэлнүүд	15%
Автоматическа ручка ба карандаш дунда зэргээр	20%
Резиновэ, целлулойдно, металлическа ба бусад нааданхайнууд, ёлкын гоёолтонууд	10%

ШААЖАН, ФАЯНСОВА БА ШЭЛ ЗҮЙЛНҮҮД

Шаажан ба фаянсова зүйлнүүд дунда зэргээр	15%
Лампын, шэлэй зүйлнүүд ба сортовой прессовано амһарта	20%
Хүндыгөөр хэгдэһэн сортовой ба ажахын шэл амһарта, гэрэлнүүд	10%

АЖАХЫН ХЭРЭГСЭЛЭЙ ТОВАРНУУД

Электрогэрэлэй лампанууд	25%
Гэрэй электрическэ приборнууд, электроарматура ба бусад электротоварнууд	15%
Пылесосууд	25%
«ЗИС—Москва» гэжэ холодильнигууд ба юумэ угаадаг машинанууд	20%
Һүхэ, хюрөө, үрэм, кузнечнэ, слесарна, модо дархалгын ба бусад тоногууд	20%
Аса, хажуур, хадуур ба хүдөө ажахын бусад жэжэ зэмсэгүүд	20%
Тэргэ, мөөри ба ашаанай бусад хэрэгсэлнүүд	10%
Пеэшэнэй шудхамал	10%
Түрүүшын хайлуулгын аллюминиевэ, эмалированно-түмэр, цинкэдэһэн-түмэр, эмалированно-шэрэм, гуулин амһарта жэбэрдэггүй буладаар ба мельхиороор хэгдэһэн амһарта	10%
Туулга гүйлгэһэн түмэр амһарта	30%
Хутаганууд	10%
Түмэрөөр хэһэн жэжэ зүйлнүүд, мясорубканууд, керосинканууд, лампанууд, фонарьнууд ба бусад ажахын металлическа зүйлнүүд	10%
Оёдолой машинанууд	10%
Мебель	5%
Фабрикада хэгдэһэн ковёрнууд ба коврово зүйлнүүд	5%
Хөөбэрөөр ба шубуунай үдөөр хэгдэһэн зүйлнүүд	10%
Клеёнко, гранитоль ба коленкор	10%
Хүбэн, ватин	8%
Будые гэртээ будахын тула будагууд	20%

БАРИЛГЫН МАТЕРИАЛНУУД

Шифер ба зөөлэн хушалта	20%
Сонхын шэл	10%
Сортовой ба хушалтын түмэр	10%
Барилгын хадааһан	25%
Тахын, сабхиин ба бусад хадааһанууд	20%
Модондо хэрэглэгдэхэ болтынууд, табууд, винтэнүүд, керамическа плиткэнүүд, сеткэнүүд, проволоко ба металлическа соргонууд	20%
Цемент	25%
Лак, шэрэ ба гэр тойронхи химиин товарнууд	10%
Санитарно-техническэ түхеэрэлгэ	10%
Линолеум	15%
Обойнууд	20%

МЕДИКАМЕНТНУУД БА САНИТАРИ БОЛОН ГИГИЕНЫН ЗҮЙЛНҮҮД

Санитари ба гигиенын резиновэ зүйлнүүд	20%
Медикаментнууд, мүн санитари ба гигиенын бусад зүйлнүүд дунда зэргээр	15%

ЗУРУУЛ, КЕРОСИН БА БЕНЗИН

Зуруул	17%
Керосин	25%
Бензин ба түрхихэ тоһонууд	25%

ВЕЛОСИПЕДҮҮД, ЧАСЫНУУД БА БУСАД ПРОМТОВАРНУУД

Велосипедүүд ба тэрээнэй запасной частьнууд	10%
Хүнгэн автомобильнууд ба мотоциклнуудай покрышка болон камернууд	10%
Велосипедүүд болон спортивна бүмбэгэнүүдэй покрышканууд болон камернууд	20%
Коньки	10%
Сананууд	15%
Агнууриин буу, тэрээнэй хэрэгсэл ба дари һомонууд	15%
Агнууриин ба загаһа агналгын хэрэгсэлнүүд	10%
Гарай часууд	5%
Карманай, ханын ба бусад часууд	10%

2. Ресторануудта, столовонуудта ба ниитын эдеэ хоолой бусад предприятинуудта сэнгүүдые энээнтэй зохилдуулан химдаруулха.

Малай үбэлжэлгын шиидхэхы үе ерэбэ

Коммунистическэ партиин XIX съезд хүдөө ажахые, тэрэнэй гол һалбари болохо малажалые шэнээр дэбжээхэ программа табиһан байна. Табанжэл соо малай тоо толгой олошорхотоёо хамта, тэрэнэй ашаг шэмэ үгэлгэ нилээд ехээр дээшэлхэ юм. Мяха, һү, тоһо, нооһо, үндэгэ гэхэ мэтэшэлэн малажалай ашаг шэмые бүри ехээр үгөө хадамнай арад зоноймнай материальна ажабайдалынь улам һайжарха байнал.

Парти ба Советскэ правительство манай республикын колхозуудта малажалаа хүгжөөхэ хэрэгтэнь айхабтар ехэ туһаламжа үзүүлдэг. Малажалай фермэнүүдтэхи ажал ехэтэй хүдэлмэриие, тэжээл бэлэдхэлгые механизацилха техникээр хангахаһаа гадна, малда эдюулхэ элдэб янзын тэжээл үгэдэг байна. Гэхэ зуура энэ туһаламжыень зүбөөр хэрэглэжэ, манай республикын колхозууд малажалые хүгжөөлгэдэхи гээгдэлые үшөө усадхажа шадаагүй байһаар.

Манай республикын колхозуудта малажалые хүгжөөхэ хэрэгэй гээгдэлтэй байһые, мүн тэрэшэлэн тэжээлэй бата бэхи база байгуулгатай холбоотой асуудалнуудай үшөө шиидхэгдээгүй байһые партиин Центральна Комитедэй орган «Правда» тон зүбөөр шүүмжэлһэн байна. Энэ шүүмжэлэлэй гараһанһаа хойшо зарим аймагуудта бага зэргын хүдэлмэри хэгдэбэшье, юрэнхыдөө республика дотор малажалдахи байдал ерид хубилаагүй, малай үбэлжэлгэдэ ехэнүүд дутагдалнууд бии байһаар. Зарим аймагуудта малай үбэлжэлгэдэ бүри ехэ бэрхэшээлтэй байдал тохёолдоод байна. Тэжээлэй дутамаг дээрэһээ малай гарзалха ябадал үзэгдэнэ. Яруунын, Хэжэнгын, Хориин, Баргажанай, Курумканай аймагуудай колхозуудта иимэ баримтанууд үзэгдэнэ. Ниитын малые бүрин бүтэнөөр ондо оруулхын тулада эдэ аймагуудай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд, колхозууд болон МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд яаралтай хэмжээ абаха ёһотой байһан аад, хүсэдөөр абанагүй.

Малай үбэлжэлгын эгээл харюусалгатай, шиидхэхы үень ерэбэ. Малажалай фермэнүүдтэ түл абалга түлэг дундаа ябуулагдажа байна. Эгээл мүнөө, хабарай сагта, малай харууһа, эдеэлүүлгэ улам бүри һайжаруулхын, нэгэшье толгой мал, шэнэ гараһан нэгэшье түл үхүүлэнгүй ондо оруулхын тулада малшан, колхозник, малажалай мэргэжэлтэн бүхэн тэмсэхэ уялгатай. Гэбэшье, олон аймагуудай колхозуудта малай харууһа, эдеэлүүлгэ улам һайжаруулха хэмжээ абаагүй дээрэһээнь малай олооро гарзалха ушар үзэгдэнэ. Кабанскын, Кударын, Кяхтын, Мухаршэбэрэй аймагуудта малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар түгэсхэхэ арга боломжо дүүрэн бии. Теэд имагтал эдэ байһан арга боломжонуудаа зүбөөр хэрэглэжэ шадаагүй дээрэһээ дурсагдаһан аймагуудта малаа гарзалуулна гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Закаменһаа манай корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор энэ аймагай хүтэлбэрилэгшэд колхозуудта үбһэ тэжээл ехэ, тиимэһээ малай үбэлжэлгэ һайнаар, зүндөө үнгэрхэ байха гэжэ найдаад һанаагаа амаруулаад байха юм. Теэд үнэндөө тус аймаг дотор малай үбэлжэлгэдэ ехэнүүд дутагдалнууд бии, малынь ехээр туража байна. Закаменай аймагай хүтэлбэрилэгшэд үбһэ тэжээлтэйдээ найдаад үбэлжэлгые зүндэнь орхижорхиһон байхадаа, тон ехэ алдуу хэнэ гээшэ, юуб гэхэдэ апрель, май һаранууд—хабарай хагсуутай энэ үе адуу малда тон хүшэр хүндэ саг байха юм.

Малай үбэлжэлгэдэхи дутагдалнуудые дары усадхахын тулада, нэгэшье мал, нэгэшье түл хоролтогүйгөөр ондо оруулхын тулада колхозуудай правленинүүд, партийна организацинууд эсхийо хэмжээ абаха уялгатай. Бүхы малаа, шэнэ гараһан түлнүүдые бүрин бүтэнөөр ондо оруулхын тулада түбхын түрүүн малай харууһа, эдеэлүүлгэ һайжаруулха, бии байһан тэжээлээ зүбөөр гаргашалха хэрэгтэй. Энэ үедэ малай харууһа хэзээнэйхиһээшье һайжаруулха, тураһан малнуудые тусгаар харууһанда табиха шухала.

Хүдөө ажахын мэргэжэлтэд — зоотехнигүүд, ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд малай үбэлжэлгые амгалан һайнаар үнгэргэхэдэ ехэ туһаламжа үзүүлхэ үүргэтэй. Эдэнэр малажалай фермэнүүдтэхи малай харууһалга, эдеэлүүлгэ эмхидхэлсэхэ, тэжээл буйлуулха хүдэлмэридэнь малшадта туһалалсаха уялгатай.

Колхозуудай партийна организацинууд правленинүүд малажалай хүдэлмэрилэгшэдые халуун анхаралаар хүреэлхэ, тэдэнэй ажаһуудалай-культурна эрилтые хангаха уялгатай. Малшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха шухала.

Малай үбэлжэлгэдэхи дутагдалнуудые усадхаха хэмжээ абахатаяа хамта тэжээлэй бата бэхи база байгуулгатай холбоотой асуудалнуудые шиидхэхэ хэмжээ-ябуулга хараалжа бэелүүлхэ шухала. Малажалые хүгжөөлгэдэхи гээгдэлээ усадхаха гээшэ нютагуудтахи партийна, советскэ болон хүдөө ажахын органуудай, МТС-үүдэй нангин уялга мүн.

Манай республикын тогтоһонһоо хойшо 30 жэлэй ой майн 30-да хүсэхээ байна. Энэ һайндэрлэлгэдэ бэлэдхэл тухай КПСС-эй обкомой тогтоол гараһан байха юм. Энэ һайндэрые ажалай амжалтаар угтахыень партиин обком республикын ажалшадые, тэрэ тоодо колхозинигуудые уряална. Үбэлжэлгые амжалтатайгаар дүүргэжэ, малай ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар 1953 оной түсэбые дүүргэхын түлөө, тэжээлэй культурануудай тарилгын талмайе үргэдхэжэ, хээрын сабшалангай ургасые али болохоор дээшэлүүлжэ, ниитын малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө социалистическэ мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, энэ һайндэрые амжалта түгэлдэрөөр угтаха гээшэ колхозник, малшан бүхэнэй нэрэ хүндын хэрэг мүн.

Грузиин ажалшадай майн урда тээхи вахта

ТБИЛИСИ, мартын 30. (ТАСС). Тбилиси, Кутаиси, Чиатура, Руставы, Ткварчели, Зестафони ба Грузиин промышленна бусад центрнүүдэй предприятинуудта майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөн үргэдэжэ байна. Республикын олон арбаад заводууд, фабриканууд, шахтанууд, руднигууд нэгэдэхи кварталай үйлэдбэриин программые болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа мэдээсэнэ.

Ткварчелиин, шахтёрнууд түрүү зэргэдэ ябана. Сталинай нэрэмжэтэ шахтын коллектив түсэбһөө гадуур олон зуун тонно нүүрһэ малтан абаа. Мүнөө тус шахта 1953 оной августын түсэбөөр нүүрһэ үгэжэ байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ Руставиин металлургнууд шэн зоригтойгоор хүдэлмэрилнэ. И. В. Сталинай нэрэмжэтэ Закавказска металлургическа заводой булад хайлуулагшад булад түргөөр хайлуулна.

Кавказай минеральна уһатай курортнууд

ЖЕЛЕЗНОВОДСК, мартын 30. (ТАСС). Кавказда минеральна уһатай курортнуудай байгуулагдаһаар 150 жэлэй ой энэ жэл гүйсэхэнь. Энэ ойдо зорюулагдаһан выставкэ эндэ нээгдээ.

Фотозурагууд, диаграммануу ба документнүүд хүнүүдые курортнуудай түүхэтэй танилсуулна. Парти ба правительствын анхарал оролдолгын ашаар, тэдэ курортнууд бүхэсоюзна эмнэлгэ-аргалалгын газар болгогдоо. Кисловодск, Пятигорск, Железноводск ба Ессентуки городуудта элүүрые хамгаалха гоё һайхан шэнэ ордонууд баригдаа. Минеральна шэнэ булагууд нээгдээ.

Кавказай минеральна уһатай 100 санаторинуудта үнгэрһэн жэл 250 мянган ажалшад амарһан ба эмнүүлһэн байна.

Табадахи табанжэлэй түсэбөөр курортнуудые үргэдхэхэ гэжэ хараалагдаа. Кисловодск ба Ессентуки городуудта баригдаһан шэнэ курортнуудай зариманиинь амарагшадые хүлеэн абаба.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ПАРТИЙНО-ЭМХИДХЭЛЭЙ БА ПОЛИТИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИИЕ ҺАЙЖАРУУЛХА

Партиин Занграйн аймкомой ээлжээтэ пленум һаяхан болобо. Партиин Занграйн аймкомой тоосоон тушаа КПСС-эй обкомой бюрогой гаргаһан тогтоолые ямараар дүүргэжэ байһан тухай партиин аймкомой секретарь нүхэр Черных гэгшын элидхэлые пленум зүбшөн хэлсэбэ.

Партиин аймкомой хүдэлмэридэхи ехэ дутуунуудые КПСС-эй обкомой бюро элирүүлһэн байгаа. Тэд нүхэр Черных өөрынгөө элидхэлые шүүмжэлэл багатайгаар хэлэн, партиин аймкомой ба тэрэнэй аппарадай хүдэлмэридэхи дутуунуудые элирүүлээгүй байха юм.

Тиимэһээ пленум дээрэ үгэ хэлэгшэд партиин аймкомой, тэрэнэй аппарадай хүдэлмэриин ехэ дутуунуудые шүүмжэлэн элирүүлээ. Аймсоведэй гүйсэдкомой шиидхэхэ ёһотой ажахын асуудалнуудые ехэнхидээ партиин аймком шиидхэнэ, тиимэ дээрэһээ партийно-эмхидхэлэй, партийно-политическэ хүдэлмэридэ партиин аймком болото анхарал хандуулхаяа болиһон байна. Аймсоведэй гүйсэдкомой, тэрэнэй таһагуудай оронда партиин аймкомой ажалладаг тулада тэдэнэй ажахын шухала асуудалнуудые шиидхэхэеэ болишонхой, харин партиин аймкомдо найдаад лэ, һаа амар һуудаг байна. Тиимэһээ аймсоведэй гүйсэдком, тэрэнэй хүдөө ажахын таһаг колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлхэ хэрэгтэ огто анхаралаа хандуулнагүй гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ.

Партиин пропаганда ба агитационно-ниитын хүдэлмэри хангалтагүйгөөр табигдаһан. Партиин айком, тэрэнэй пропаганда ба агитациин таһаг коммунистнуудай политическэ һуралсал тухай, агитационно-ниитын хүдэлмэри тухай телефоноор тоо мэдээнүүдые суглуулаад лэ хүдэлмэреэ хизаарладаг. Мүн партиин аймкомой аппарадай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд арад зоной дунда лекци ба элидхэлнүүдые уншадаггүй байха юм.

Партиин айком, тэрэнэй секретарь нүхэр Черных захиралта үгөөд һуудаг, партийна эхин организацинуудые бодотоор хүтэлбэрилдэггүй юм. Партиин аймкомой бюро дээрэ олон шиидхэбэринүүд абтадаг, теэд тэдэнэй дүүргэлтэ ёһотой хүсэд шалгангүйгөөр дүүргэгдэнгүй дээрэ тэдэнэр тоолодог байна гэжэ үгэ хэлэгшэд шүүмжэлбэ.

Пленум дээрэ хамтадаа 13 хүн үгэ хэлээ. БМАССР-эй Министрүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Модогоев аймагай партийна организацинуудай зорилгонууд тухай дэлгэрэнгы үгэ эндэ хэлэһэн байна.

Социалистическэ мүрысөөе саг үргэлжэ хүтэлбэрилхэ

Улан-Удын пристаниин партийна эхин организациин тоосоото һунгуулиин суглаан һаяхан болоо.

Тоосоото үе соо пристаниин партийна организациин хүдэлмэриин зарим тэды һайжарһые элидхэлшэ ба үгэ хэлэгшэд тэмдэглэхэ зуураа, ашаа шэрэхэ талаар арга боломжонуудаа коллективэйнгээ хүсэдөөр ашаглажа шадаагүй, зарим показательнуудаар үйлэдбэриингөө түсэбые дүүргэжэ шадаагүй тухай хэлэһэн байна.

Энээнэй гол шалтагаан юуб гэхэдэ, партийна бюро коллективэйнгээ гэшүүдэй дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөе һулаар хүтэлбэрилдэг байгаа.

Партийна бюро болбол социалистическэ мүрысөө хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ анхаралаа багаар табидаг, энэ асуудалда ёһо тэдыгээр хандадаг, тэрэшэлэн ажалай түрүү методуудые нэбтэрүүлхэ ба ухаалан зохёолгын хүдэлмэриие дэлгэрүүлхэ асуудалнуудые дутамагаар шиидхэдэг байгаа гэжэ коммунистнууд тэмдэглэһэн байна.

Коммунистнуудай һуралсалые ба агитационно-ниитын хүдэлмэриие эмхидхэхэ хэрэгтэ гараһан горьтой дутуунууд суглаан дээрэ мүн лэ элирүүлэгдэһэн байна. Зарим агитаторнуудынь нютагай Соведүүдтэ һунгаһан һунгалтануудһаа хойшо өөһэдынгөө участогуудта ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулхаяа болишонхой. Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, партийна бюро агитаторнуудай хүдэлмэриие залан ударидадаггүй, ёһотойгоор хинадаггүй байха юм.

Партийна суглаануудай, тэрэшэлэн партийна дээдэ органуудай шиидхэбэринүүдэй гүйсэдхэлые шалгаха хэрэгые һайжаруулхын шухала байһан тухай коммунистнууд нүхэд Кошурников, Коновалов, Пахомова, Аверина болон бусад хэлэһэн байна.

Суглаан болбол партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэриие, социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгые саашадань һайжаруулха хэмжээнүүдые хараалһан дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаа.

Л. Бондаренко.

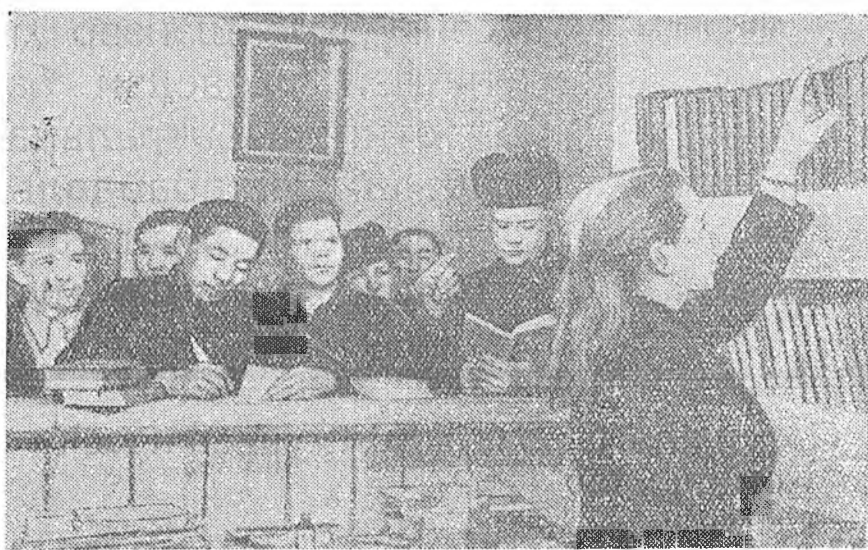
Семинар үнгэргэгдэбэ

Торниин аймагай Соведэй гүйсэдком сомоной, сельскэ Соведүүдэй түрүүлэгшэнэрэй ба секретарьнуудай хоёр үдэрэй семинар үнгэргэбэ.

Партиин XIX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар сельскэ ба сомоной Соведэй зорилгонууд, тэдэнэй эмхидхэлэй-ниитын хүдэлмэриие һайжаруулха, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр эмхидхэхэ тухай ба бусад асуудалнууд семинар дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Семинарта хабаадагшад мүн бусад темэнүүдээр лекци ба элидхэлнүүдые шагнаа.

Д. Доржиев.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа түрүү зэргэдэ) «Хүндэлэлэй тэмдэг» ордентэ Хонхолойн МТС-эй хүдэлмэришэд: токарь-стахановец М. Ф. Ерилов, МТМ-е даагша П. Э. Эрдынеев, тракторна бригадын бригадир А. П. Аносов, түмэршэ дархан П. П. Архипов гэгшэд библиотекэһээ ном шэлэн абажа байна. **А. Мантаевай фото.**

Худөөгэй библиотекэдэ

Мухаршэбэрэй аймагай Хонхолой тосхондохи хүдөөгэй библиотекэ эмхидхэгдэһэнһээ хойшо нилээд ехэ культурна хүдэлмэри хэнэ. Тус библиотекэһээ 3 нүүдэл библиотечкэ колхозой малажалай фермэнүүд дээрэ хүдэлмэрилнэ, 345 хүнүүд гэртээ ном абаашажа уншана. Библиотекын гол фонд соо марксизм-ленинизмын классигуудай, ород ба советскэ литературын классигуудай олон номууд бии. Гансахан лэ һүүлшын үедэ тус библиотекэ 2000 түхэригтэ шэнэ номуудые абаа. Тэндэхи ажалшад библиотекэдээ ошожо сүлөөтэй сагаа үнгэргэхэ ехэ дуратай юм. Үдэшэ бүри уншалгын зал соо тэдэнэр олооороо сугларжа, шатар, даам, доминогоор наададаг, шэнэ журналнууд ба газетэнүүдые уншадаг байна.

А. Мантаев.

КЯХТЫН АЙМАГТА

СТУДЕНТНЭРЭЙ ЭДЭБХИ

Культурно-гэгээрэлэй республиканска һургуулиин комсомольско эхин организаци (секретаринь нүхэр Мазурок) Усть-Киранай сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозые шефтээ абаһаар 5 жэлһээ лээшэ болоо. Тус организациин комсомолецууд һаяхан колхозой клуб болон улаан булангуудые шэмэглэн түхеэрэлсэһэн, лозунг болон плакадуудые бэшэжэ үгэһэн, фотомонтаж һайнаар зохёоһон байна.

Мүн тэдэнэр ССР Союзай Верховно Соведэй IV сессиин материалнуудые, нүхэд Г. М. Маленковой, Л. П. Бериин ба В. М. Молотовой хэлэһэн үгэнүүдые колхозниигуудта ойлгуулжа үгэнэ.

Эдэ студентнэрэй үүсхэлые А. С. Пушкинай нэрэмжэтэ дунда һургуулиин һурагшад, хүдөө ажахын техникумэй студентнэр дэмжээд, шефтэ колхозуудайнгаа библиотекэнүүдтэ үгэхэеэ литература суглуулжа байна.

КВАРТАЛЬНА ТҮСЭБӨӨ БОЛЗОРҺООНЬ УРИД ДҮҮРГЭБЭ

Аймагай промкомбинадай мебельнэ цехын коллектив I кварталайнгаа түсэб болзорһоонь урид, мартын 25-да дүүргэһэн ба продукциин шанар нилээд һайжаруулһан байна. Цехын стахановецууд И. Шангин, В. Брыков, Н. Начвинов гэгшэд үдэрэйнгөө нормые 130—150 процент хүрэтэр дүүргэхэтэйгээ хамта, эрхим шанартай мебель гоё һайханаар хэнэ.

МЭРГЭН БУУДАГШАДАЙ МҮРЫСӨӨН

Мэргэн буудалгаар аймагай түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөө ДОСААФ-эй аймагай комитет үнгэргэбэ. Энэ мүрысөөндэ эрэшүүлэй ба эхэнэрнүүдэй 20 команда хабаадалсаа. Абажа болохо 500 очкоһоо 423 очко абаһан хүдөө ажахын техникумэй студент Илья Некипелов тус бүриин мүрысөөндэ түрүүшын һуури эзэлээ.

Эхэнэрнүүдэй дунда студентка Валерина Копылова (хүдөө ажахын техникум) илалта туйлаа.

Илаһан команданууд, мэргэн буудагшад физкультура ба спортын аймагай комитедэй ба ДОСААФ-эй аймагай комитедэй грамотануудаар, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаа.

КОМСОМОЛЬСКО ЗАЛУУШУУЛАЙ БРИГАДА

Гуталай фабрикын оёдолой цехтэ комсомольско залуушуулай бригада эмхидхэгдэбэ. Бригадын гэшүүд комсомолецууд түрүүшын үдэрһөө эхилэн стахановска ажалай жэшээ харуулна. Полуянова, Цыдыпылова, Алгазина, Цыбыктарова болон бусад үдэрэйнгөө нормые 115—120 процент дүүргэдэг ба һайн шанартай продукци таргадаг байна.

В. Жигжитов.

А. М. ГОРЬКИИН НЭРЭМЖЭТЭ МУЗЕЙДЭ

Манай Эхэ ороной столица Москвада Воровскиин нэрэмжэтэ үйлсэдэхи № 25 хоёр дабхар гэртэ ородой агуухэ уранзохёолшо, советскэ литературын үндэһэ һуури табигша Максим Горькиин музей оршодог. Музей соохи олон тоото экспонадууд агууехэ уранзохёолшын ажабайдал ба ажал-ябуулга тухай дэлгэрэнгыгээр харуулна. Түрүүшын зал соохи олон тоото картинанууд Горькиин үхибүүн ба эдир залуу наһанай ажабайдалтай харагшадые танилсуулна. Пароход дээрэ бишыхан Алеша Пешковой амһарта угаагшаар, бурхан зурадаг мастерскойдо һурагшаар хүдэлмэрилжэ байхыень, Волга мүрэнэй эрьеэр ажал бэдэржэ ябахыень харанабди. Хаанта засагай үедэ гансашье Алеша Пешковой бэшэ, хэдэн мянгаад хүбүүд, басагадай хуби заяаниинь иимэ хүшэр хүндэ байһан юм.

Иимэ гашуудалтай байдалда байбашье һаа, Горький эрдэм бэлиг шудалхые ехээр эрмэлзэдэг, уран һайханай номуудые олоор уншадаг һэн. Тусхай стенд соо Горькиин үхибүүн ба эдир залуу наһандаа уншаһан олон номуудынь байна. Тэдэнэй дунда Пушкинай, Лермонтовэй, Тургеневэй Гоголиин ба баруун Европын литературын классигуудай номууд бии.

Үнгэрэгшэ зуун жэлэй 80—90 онуудта Горькиин орон соогуураа аяншалһан замые харуулһан карта тон һонирхолтой. Москва, Казань, Самара, Царицын, Астрахань, Баку, Тифлис, Полтава, Одесса, Киев ба бусад городуудаар Горький ябаһан байна. Тиихэдээ ерээдүйн агуухэ уранзохёолшо миил зайгуултажа ябаа бэшэ, харин Россиин олон газар нютагуудай арад зоной ажабайдал ба ажаһуудалтай гүнзэгыгөөр танилсаха зорилготой байгаа. Ингэжэ простой арад зоной ажабайдалтай танилсажа, Горький «Изергиль хүгшэн», «Эхэнэр», «Үхэһэн хүн» (покойник), «Тобшолол» (Вывод) ба бусад олон расказуудые бэшэһэн байна.

Нэгэ витринэ соо «Кавказ» гэжэ шаралшаһан газетэдэ «Макар Чудра» гэжэ рассказ толилогдонхой. Энэ хадаа Горькиин эгээн түрүүшын зохёол байгаа. Мүн «Самарская газета», «Волжский вестник» гэһэн газетэнүүдтэ, «Русское богатство» журналда тэрэнэй «Изергиль хүгшэн», «Челкаш» ба бусад рассказууд, фельетонууд толилогдонхой. Хаанта засагай хатуу шанга цензурые элдэб аргаар мэхэлэн, уранзохёолшо капитализмын яра шархые хурсаар элишэлэн харуулжа шадаһан байна. «Новая жизнь» гэжэ большевигүүдэй эгээл түрүүшын нюуса газетэ тусхай витринэ соо бии. Энэ газетэ буржуазно-демократическа революциин үедэ 1905 оной ноябриин 9-һөө декабриин 16 хүрэтэр гараһан байгаа. Тус газетын литературна таһагые М. Горький хүтэлбэрилжэ байһан юм. Горькиин литературна ажал-ябуулгань гансашье Россида бэшэ, харин бүхы дэлхэйн хүдэлмэришэдэй хүдэлөөнтэй нигта холбоотой. Энээн тухай бүхы дэлхэйн пролетариадай вождь Владимир Ильич Ленин бүри 1901 ондо бэшэһ[эн] байгаа.

Уранзурааша И. Серебряный гэ[гшы]н зураһан «РСДРП-гэй (Лондонско) съезд дээрэ» гэһэн то[м] зураг олон хүнэй анхаралые ха[н]дуулна. Энэ зурагта большевистск[а] партиие байгуулагшад: В. И. Ленин ба И. В. Сталинай Максим Горькитой хөөрэлдэжэ байһые харанабди.

Тусхай витринэ соо Горькиин [үм]дэжэ ябаһан пальто, уранзохёолш[ын] Чеховэй бэлэглэһэн часы, хүдэлмэрилжэ байһан столнуудынь, бэш[эдэ]гэй хэрэгсэлнүүд—ручка, карандаш ба бусад зүйлнүүд байна. Б[ү]хы дэлхэйн ажалшадай инаг уран зохёолшоло хабаатай эдэ нангин зүйлнүүдые музейдэ ерэгшэд ехэ һонирхон харана.

Уранзохёолшын «Үхибүүн наһан», «В людях», «Минии университедүүд», «Клим Самгинай ажабайдал», «Артамоновуудай хэрэгүүд», «Эхэ» болон бусад олон номууд, пьесэнүүд хэдэн витринэнүүд ба шкафуудые эзэлнэ. Агуухэ уранзохёолшо эдэ зохёолнууд соог[оо] эрхэ сүлөөгэй түлөө хүдэлмэришэн ангиин хаанта засагта эсэргүү тэмсэһэн тэмсэлые гүнзэгыгөөр харуулһан байна. Тэрэнэй «Эхэ» гэжэ номые хүдэлмэришэн ангида тон хэ[рэ]гтэй ба туһатай, саг соогоо гараһан ном гэжэ Владимир Ильич Ленин үндэрөөр сэгнэһэн байгаа.

1906 ондо М. Горький Америк[а] ошохолоо, гайхамшагта памфлетүүд болон очеркнуудые бэшэж[э], тэрээн соогоо американска империализмын зэрлиг аашые тон хүс[эд]тэйгөөр элишэлэн харуулһан юм. Эдэ памфледүүд болон очеркнуудынь мүнөөшье туйлай ехэ хүс[эн]тэйгөөр соностоно. Тиихэдэ бэш[э]һэн памфледүүд болон очеркнуудынь витринэ соо табяатай байна.

Агуухэ уранзохёолшо хадаа [со]ветскэ хүнүүдэй зохёон байгуулһан ажал тухай бэшэхэ зуураа, тэдэнтэй халуун хани барисаатай байһан юм. Энээниинь гэршэлһэн ол[он] тоото фотозурагууд витринэ со[о] табяатай байна.

Советскэ арадай агууехэ вожд[ь] нор В. И. Ленин ба И. В. Сталинтай агууехэ уранзохёолшын халуун хани барисаатай байһыень ол[он] тоото документнүүд болон фотозурагууд харуулна. Коммунизмла[й] «Зүүнэй хүүгэдэй үбшэн» г[эһэн] В. И. Ленинэй номые шэл витри[нэ] соо харанабди. Тэрээнэй хабтаһа[н]дань: «Инаг Алексей Максимовичто Горькидо. 1920 оной июниин [...] Автороһаа» гэжэ бэшээтэй. Алексей Максимовичын литературна ажал-ябуулгаа эхилхэһээнь хойшо 40 ж[эл]лэй ойтой дашарамдуулан Иосиф Виссарионович Сталинай амаршалга һан амаршалга В. И. Ленинэй но[м]той зэргэлээд табяатай байна. А. М. Горькиин ажабайдал ба ажал-ябуулгыень харуулһан мүн бусад[...] шье экспонадууд музей соо эл[бэ]гээр табяатай.

А. М. Горькиин түрэһэнһөө хойшо 85 жэлэй ойтой дашарамдуулан энэ музейдэ хүнүүд олоор ерэжэ, агуухэ уранзохёолш[ын] ажабайдал ба ажал-ябуулгатай [ех]тэ һонирхон танилсанад.

Б. Дондуков.

СТАЛИН—ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ АГУУЕХЭ ТУГ БАРИГША МҮН

Агуухэ Сталинай наһа барахада Советскэ Союзай, Хитадай, арадай демократиин оронуудай арадуудһаа гадна, мүн дэлхэйн бүхы оронуудайшье арадууд хүн түрэлтэнэй түүхэдэ үзэгдөөгүй, гүн ехээр гашуудажа байна. Хүн түрэлтэнэй гени Сталинай наһа бараһантай дашарамдан мүн коммунистическэ үзэл бодолнуудые зүбшөөдэггүй олон эрэгтэйшүүл болон эхэнэрнүүд гашуудажа байна, тэдэнэр эб найрамдалай агууехэ туг баригша мүн гэжэ Сталиниие үнэн зүбөөр харана бшуу.

СССР—социализмын орон хадаа эб найрамдалай орон гэжэ дэлхэйн арадууд мэдэнэ. Ленин ба Сталинай байгуулһан алдарта Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро илаһан 1917 оной Октябрьска социалистическэ революциин түрүүшын уласхоорондын актынь эб найрамдал тухай Декрет байһан юм, энэ Декрет агууехэ Советскэ Союзай гадаадын политикын үндэһэ һууринь болоһон байна.

Социалистическэ болон капиталистическэ системэнүүд зэргэлээд эбтэй ажаһуужа болохо юм гэжэ Ленин ниигээр Сталин нэгэнтэбэшэ тэмдэглэһэн байна. Бүри 1927 ондо партиин XV-дахи съезд дээрэ үгэ хэлэхэдээ Сталин ингэжэ мэдүүлһэн байна: «Капиталистическэ оронуудтай манай харилсаануудай үндэһэ һууринь юундэ байнаб гэхэдэ, хоёр тад ондоо системэнүүдэй зэргэлээд ажаһуужа болохо тэһэн ябадалда байна».

Социалистическэ болон капиталистическэ системэнүүдэй хоорондоо эбэй ёһоор мүрысэхэ ябадалһаа Советскэ Союз айдаггүй. Энэ мүрысөөнһөө империалистнууд айдаг байна. Эгээл тиимэ дээрэһээ тэдэнэр эб найрамдалда улам бүри харшаар хандана. Эгээл тиимэ дээрэһээ империалистическэ эзэрхэлгэһээ мултаран гараһан оронуудые «сүлөөлхэ» тухай (эзэмдэхэ тухай гэжэ унша) тэдэнэр шашажа захалһан байха юм.

Тэдэнэй «сүлөөлхэ» (тайлбарилан хэлэхэдэ эзэмдэхэ) гэжэ хүсэдэг оронуудай арадууд өөһэдынгөө промышленность болон хүдөө ажахые капиталистнуудта үбэршэлүүлхэ дурагүй, ажалшадай политическэ болон социальна туйлалтануудые капиталистнуудта усадхуулха дурагүй гэжэ империалистнууд мэдэнэ. Эгээл тиимэ дээрэһээ мүнөө империалистнууд шпионаж болон хорото ажал-ябуулгада найдаһан өөһэдынгөө найдамжые шангадхана. Урбагшад, һаалта хэгшэд, диверсантнууд хадаа империалистнуудай һүүлшын резерв мүн.

Дайнай, мүн бусад оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархалгын энэ политикада эб найрамдалай болон арадуудай бэеэ даанхай байдалые хүндэлдэг сталинска политика эсэргүүсэн байна. Орон бүхэн дотор арадые ударидажа байгаа хүдэлмэришэн анги өөрынгөө хуби заяае өөрөө тодорхойлхо ёһотой гэжэ марксизм-ленинизм һургадаг байна. Нүхэр Сталин ингэжэ хэлээ һэн: «Революциин экспорт гээшэ огто дэмы юм. Хүсэлөө һаа орон бүхэн өөрынгөө революциие өөрөө хэдэг юм, харин хүсэлэнгүй байгаа һаань революци болохогүй юм».

Хоёр тад ондоо хараа шугам, нэгэниинь—арадуудые эзэрхэхэ гэһэн хүсэлэндэ үндэһэжэнхэй империалистнуудай хараа шугам; нүгөөдэнь—өөһэдынгөө хуби заяае арадууд өөһэдөө шиидхэхэ эрхэтэй гэһэн ябадалда үндэһэжэнхэй Сталинай хараа шугам, коммунистнуудай хараа шугам ингэжэ тодорхойлогдоно бшуу.

* * *

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай болохогүйн тулада нүхэр Сталин хамаг бүхы юумэ хэһэн байна. Тиигээд дайнай эхилжэ, Советскэ Союзда фашистска Германиин добтолоод байхада, фашизмда арадуудай харюу сохилтые нүхэр Сталин толгойлон, гитлеровскэ Германи ба японско империализмые бута сохилго эмхидхэжэ, Европа болон Азиин арадуудые фашистска дарлалтаһаа сүлөөлһэн байгаа. Дайнай һүүлдэ амгалан тайбан байдалые империалистнуудай дахин аюулда оруулаад байхадань нүхэр Сталин эб найрамдалай хэрэгые хамгаалһаар байһан юм.

1948 оной октябрь һарада «Правдын» корреспондентын асуудалнуудта харюусахадаа нүхэр Сталин ингэжэ хэлэһэн байна: «Шэнэ дайе үүдхэхэ гэжэ эрмэлзэдэг үүдхэлшэд хадаа СССР-тэй хэлсээ батална, хани харилсаа тогтоохо ябадалһаа хамагһаа ехээр айдаг байна, юундэб гэбэл СССР-тэй хэлсээ баталалгын политика хадаа дай үүдхэгшэдэй позициие эбдэжэ, эдэ господинуудай агрессивнэ политикые аша үрэгүй болгодог байна».

Тэрэ үедэ империалистнууд дэлхэйн гурбадахи дайе бэлэдхэхэ замда ороод ябажа байһан юм. СССР-тэй хэлсээ баталха ба хани барисаа тогтоохо ябадалһаа арсаад, тэдэнэр Баруун Европые богоолшолхо ба тэрээниие американска сэрэгэй плацдарм болгохо ябадалда зорюулагдаһан суута «Маршаллай түсэб» табижа, агрессивнэ атлантическа блок бүридхэжэ эхилһэн байна. 1949 оной апрель һарада гар табигдаһан Атлантическа пакт болбол Советскэ Союз болон арадай демократиин оронуудта эсэргүү дай бэлэдхэлгын политикые үргэлжэлүүлхэ гэһэн дай үүдхэгшэдэй эрмэлзэлгые харуулһан байна.

Сэрэгэй энэ блогые бүридхэлгэ хадаа... СССР-эй «агрессивнэ» байһан дээрэһээ болоһон хэбэртэйгээр Атлантическа пактые эмхидхэгшэд ходо баталан хэлэдэг байна. Зүгөөр худалаар хэлэжэ нэтэршэһэн дай үүдхэгшэд 1949 оной январиин 27-до американска журналист Кингсбэри Смит гэгшын асуудалнуудта харюусан, нүхэр Сталинай хэһэн һонор хурса, эли тодо мэдүүлэлые дурдахагүй гэжэ тэдэнэр али болохоор оролдодог.

Тиихэдэ Иосиф Виссарионович Сталин ингэжэ хэлэһэн байна:

«Нэгэдэхи асуудал. Алишье правительствомнай бэе бэедээ эсэргүү дай хэхэ хүсэлэнгүй байна гэжэ лаблаһан деклараци толилхо тухай асуудал Америкын Холбоото Штадуудай правительствотай хамта СССР-эй правительство хаража үзэхөөр бэлэн гү?

Харюу. Иимэ деклараци толилхо тухай асуудал хаража үзэхөөр Советскэ правительство бэлэн байха байна.

Хоёрдохи асуудал. Буу зэбсэгээ удаа дараалан хуряаха гэхэ мэтын энэ Эб найрамдалай Пактые бэелүүлгэдэ зорюулагдаһан хэмжээ-ябуулгануудые Америкын Холбоото Штадуудай правительствотай хамта бэелүүлхээр СССР-эй правительство бэлэн гээшэ гү?

Харюу. Эб найрамдалай Пактые бэелүүлгэдэ зорюулагдаһан, буу зэбсэг удаа дараалан хуряалгада хүргэхэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ талаар Америкын Холбоото Штадуудай правительствотай хамта СССР-эй правительствын хани харилсаатай байжа шадаха байһаниинь элитэ».

Тиимэ болохолоороо, Сталин бүри тэрэ үедэ, — Атлантическа пактын баталагдахын урда тээ, — Эб найрамдалай Пактын түлөө хэлэһэн байна бшуу. Зүгөөр, американска империалистнууд хадаа дэлхэйн бүхы оронуудай хэдэн зуугаад миллион эрэгтэй, эмэгтэй хүнүүдэй үнэн зүрхэнһөө хүсэжэ байһан энэ пактые баталха дурагүй байһан юм. Тэдэнэр Эб найрамдалай Пактда орходоо дайн сэрэгэй пакт үлүү дээрэ гэжэ тоолоһон байна.

Энээндэнь сэрэгэй бэлэдхэлгэнүүдтэ эсэргүү тэмсэлээ шангадхажа арадууд харюусаһан байна. Агуухэ табан гүрэнүүдэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталха тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Уряа доро 600 миллион хүнүүдэй гараа табиһан ушар хадаа Эб найрамдалые арадуудай хэлбэришэгүйгөөр хүсэжэ байһыень баталан харуулна. Мүн 1952 оной декабрь һарада Венэдэ болоһон эб найрамдалые хамгаалгада зорюулагдаһан арадуудай Конгресс [...] нөө үеын оршон байдалые ан[хаа]ралдаа абаад, Эб найрамдал[ай] Пактые баталха тушаа эрилтэ [...]хин табиһан энэ ушар баһал тэр[ээ]ниие баталан харуулна.

Дайнай аюулай улам ург[аж]а байһан дээрэһээнь бүхы оронууд[ай] хэдэн зуугаад миллион эрэгт[эй], эмэгтэй хүнүүдые нэгэдүүлдэг, [эб] найрамдалые хамгаалгын бүхэдэл[]хэйн хүдэлөөн хадаа өөрынгөө [по]литическэ үзэлнүүд болон шажан [шү]тэлгые баримталангүй, шэнэ да[й] бэлэдхэлгын политикада эсэргү[ү], тусхайлан хэлэбэл, атомна зэбс[эг] болон хүн зониие олоорнь хюда[...] бусад зэбсэгүүдые хэрэглэхэ яб[адал]да эсэргүү эрид шанга прот[ест] соносхохыень бүхы хүнүүдые ур[и]һан байна.

Энэ шухалын шухала асуудал [ту]шаа Советскэ Союзай позициие т[о]дорхойлон, нүхэр Сталин 1951 о[ной] октябрь һарада «Правдын» корр[ес]понденттэй хөөрэлдэхэдөө ингэж[э] мэдүүлһэн байна:

«Советскэ Союз атомна зэбсэг[ые] хорихын түлөө, атомна зэбс[эг] үйлэдбэрилгые болюулхын түл[өө] байна. Советскэ Союз хадаа ато[м]на зэбсэгые хорихо тухай, атомна зэбсэг үйлэдбэрилгые болюулха тухай, үйлэдбэрилэгдөөд байһа[н] атомна бомбонуудые имагтал гра[ж]данска зорилгонуудта ашаглал[г]ын тухай шиидхэбэриин [...]наар, үнэн сэхээр дүүргэгдэжэ ба[й]хыень хинаха уласхоорондын [...]налта тогтоохын түлөө байна».

Ингэжэ эб найрамдалые хамга[ал]лагшад хадаа анхарал оролдо[...]нуудтань, найдабаринуудтань т[...] таару үзэлые Сталинай хамга[а]жа байһанда үшөө дахин этигэ[...] байна.

...ЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЫН ШИИДХЭХЫ ҮЕ ЕРЭБЭ

Малай харууһа һайжаруулха

Закаменай аймагай колхозуудай ...ыхинь малажалтай юм. Теэд ...и усхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб бү... түрэлэй малаар дүүргэһэн бай...

Аймагай колхозууд мал үсхэбэ...хэ гүрэнэй түсэб дүүргэбэшье, ...нэй үүлтэр һайжаруулха, ашаг ...мэ үгэлгыень дээшэлүүлхэ та...р бодото анхарал хандуулнагүй. ...шээнь, үнгэрэгшэ жэлэй, дун...р тус аймаг нэгэ һаамхай үнеэн... 265 литр һү һааһан, нэгэ хонин... 1054 грамм нооһо хайшалһан, ...э тахяаһаа 18 үндэгэ абаһан ...ха юм. Тиихэдэ 100 толгой эхэ ...һаа 45 унага, 56 тугал, 82 ...рга, 36 эшэгэ, нэгэ эхэ гахай... 9 поршоонхо абаһан байна.

Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, аймаг... колхозуудай малайнгаа үүлтэр ...жаруулхын, ашаг шэмэ үгэл...ень эрид дээшэлүүлхын түлөө ...ддооггүй байһые гэршэлнэ. Ай...гай колхозуудта һайн үүлтэрэй ...рганууд, буханууд, хусанууд тон ...эн. Эдэниие олоор абаха хэрэг... колхозой түрүүлэгшэнүүд һана...ы табинагүй. Тиихэдэ малай ти...вой байрануудые, малшадай бай...эр байрануудые шэнээр бариха ...хуушаниие̇нь заһабарилха, бани...риха гэхэ мэтэ хүдэлмэри хэгдэ...гүй.

...олхозуудай малшадай дунда ...ьтурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ...галтагүйгөөр ябуулагдана. Мал...дта кино харуулагданагүй, мал...д газетэ ба журналнуудые аба...гүй. Малай гүүртэнүүд дээгүүр ...таторнууд хангалтагүйгөөр ху...мэрилнэ. Партиин XIX съездын ...териалнуудые малшадта ойл...лха талаар мүртэй хүдэлмэри ...идхэгдэнэгүй.

...Санагын сомоной «Коммунизм» ...хоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Санжи ...житов) мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй ...эб бүхы түрэлэй малаар үлүү... дүүргэһэн байна. Энэ колхоз малайнгаа үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэжэ байна, тэндэ дүүрэн хүрэхэ үбһэ тэжээл бии, малнуудынь гарзалнагүй гэжэ аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын таһаг, тэрэниие даагшань нүхэр Тюменцев тоолоно. Энэ колхоздо үбһэ тэжээл бии, малнуудынь гэмгүй үбэлжэжэ байна. Малай үбэлжэлгын эгээл харюусалгатай үе март ба апрель һаранууд юм. Энэ һаранuудта түл абалгын түлэб үе байдаг.

Энэ колхозой малай юрэнхы байдалтай танилсаад үзэхэдэ, бүхы малай 75 процентнь дундаһаа доошо хүсэтэй болонхой. Тиихэдэ хатайртай болоһон малнууд олон. Хабарай хатуу сагые угтуулан иимэ байдал тохёолдоходоо ехэ бэрхэшээлтэй байна. Жэшээнь, Сарлаан гэжэ нютагта байдаг үнеэдэй гүүртын малнууд (ахалагша һаалишаниинь нүхэр Лайжит Банзарханова) муугаар ондо орожо байна. Эндэ байһан 37 толгой буруунууд бүгэдөөрэн бужууташанхай, хүсэ шадалаар муунууд, бужууень аргалжа дары эдэгээхэ хэмжээн абтанагүй. Үнеэдэйнь хүсэ шадал мүн лэ муу болонхой. Энэ гүүртын хажууда зэргэлээд шахуу зуугаад таран хашарагууд тураһан байна. Харууһанай ба эдеэлүүлгэнэй мууһаа боложо малнуудынь ехээр тураа, хатайртаа гэжэ сэхэ хэлэхэ ёһотой. Тиихэдэ малнуудтаа дабһа эдюулнэгүй, малдаа урин дулаан дэбисхэр хэнэгүй. Малнуудынь уйтан, муу байрануудта байна.

Мүн эдэ гүүртэнүүдтэй зэргэлээд хонидой отара байна. Эдэ хонидые нилээд баян дүй дүршэлтэй болоһон хонишод нүхэд Цыренжит Шагжеева, Ханда Балмаева гэгшэд харууһалбашье, хонидойнь хүсэ шадал мууданхай, нооһониинь зулгаржа байна. Хонидынь үглөөгүүр байраһаа гарахадаа угаа ехээр нороһон байха юм. Юуб гэхэдэ, байрань уйтан аад, бүтүү. Үбэлдөө иимэ муугаар харууһалһан хониноо ехэ нооһон хайшалагдахагүй байна. Энэ отарын хонид соо дундаһаа доошо хүсэтэй хонид бии. Тэдээндэ дабһан эдюулэгдэнэгүй. Мүн Хуурлиг гэжэ газарта байгаа эбэртэ малай 8 гүүртэнүүдэй малнууд иимэрхүү байдалтай. Теэд колхозой эбэртэ малай гүүртэнүүдые даагшанар нүхэд Ц. Гомбоев, Л. Бабалаев, Г. Логинов, Д. Бабалаев, Д. Сосоров, ОТФ-е даагша нүхэр Д. Доржиев гэгшэд малнууднай гарзалнагүй, үбһэ тэжээл манда үшөө бии гэжэ һанаагаа амаржуулаад, малнуудайнгаа харууһые ба эдеэлүүлгые һайжаруулха талаар хэмжээ абанагүй. Хэрбээ саашадаа малнуудайнгаа харууһые эрид һайжаруулаагүй һаа, энэ колхозой мал олооро гарзалжа болохо байна.

Аймаг дотор иимэрхүү байдалтай колхозууд олон. Хамниин сомоной Сталинай, Мыло-Бортын сомоной Ворошиловай, Енгорбойн сомоной Кировэй нэрэмжэтэ болон бусад колхозуудта малай үбэлжэлгэ хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэжэ байна. Эдэ колхозуудта мал олооро гарзална, малнуудайнь хүсэ шадал муудажа байна, малаа муугаар харууһална.

Малажалдахи байдалые һайн шэнгээр харуулаад, малнууд гарзалнагүй, үбһэ тэжээл үшөө бии гэжэ Закаменай аймагай хүтэлбэрилэгшэд һанаагаа амаруулаад һуунад. Малай юрэнхы байдал хараад үзэхэдэ, дундаһаа доошо хүсэтэй болоһон малнууд колхоз бүхэндэ нилээд олон байха юм.

Ушар иимэһээ аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын таһаг, тэрэнэй мэргэжэлтэд, аймагай колхозуудай бүхы малшад малаа хоролтогүйгөөр ондо оруулхын түлөө бүхы хэмжээ абаха, үнэн зүрхэнһөө оролдожо, бүхы арга боломжоёо элсүүлэн ажаллаха болоно.

Д. Доржиев, манай корреспондент.

Галуута-Нуурай рудоуправлениин № 2 шахтын проходчик Гомбо-Сурун Айсуев нёдондо жэлэйнгээ түсэбые 9 һара соо дүүргэһэн байгаа һаа, мүнөө үдэрэйнгөө нормые 1,5 дахин дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Г.-С. Айсуев.

А. Мантаевай фото.

Малшадай оролдолго

...жэнгын аймагай «Коммунизм» ...хозой малшад мал үсхэбэрилхэ ...бөө Бурят-Монголой республи... 30 жэлэй ой болотор үлүүлэн ...гэхын түлөө оролдоно. Байгша ...й үбэлжэлгын хэды бэрхэшээл... байбашье, мал һүрэгөө һайнаар ...ууһална.

...дэ малшад абаһан уялгануу... бэелүүлэн, майн 30 хүрэтэр ...о ба хони үсхэбэрилхэ түсэбөө ... процент, адуу мори —102, ...ай —100 процент дүүргэхын тү... тэмсэнэ. Малай типовой байра...дые улам үргэдхэхэ зорилгоор ...т һара соо 1350 кубометр модо ...дхэхэ ба тэрэнэй 70 процен...нь шэрэжэ асархаар хараалан... Мүнөө 800 кубометр модо ...улаад байна.

Б. Базарон.

Һаалишан Санжиева

Һаалишан нүхэр Р. Санжиева Мухаршэбэрэй аймагай Октябриин сомоной «Үнэн» колхозой һүнэй-товарна фермэдэ үнинэй хүдэлмэрилнэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ һаалишан 15 үнеэнһээ 15 тугал абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлһэн, нютагай үүлтэрэй үнеэн бүхэнһөө 850 литр һү һааһан байгаа.

Нүхэр Санжиева үнеэдээ һайнаар харууһалан, муу бэшээр ондо оруулжа байна. Түл абалга эхилжэ, энэ һаалишан мүнөө 8 үнеэ түрүүлээд, тугалнуудыень элүүр энхээр түлжүүлжэ байна. Үшөө 7 үнеэдынь һаяар түрэхэ юм.

Эрхим һаалишан Санжиева аймагай хүдөө ажахын выставкэдэ хабаадалсажа, выставкомой грамотаар шагнагдаһан байна. Колхозой правлени нүхэр Санжиевае нэгэ буруугаар шагнаа һэн.

Советскэ Союзай бүхы арадуудта хандаһан Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй ба правительствын Хандалгые анхаралтайгаар сонсожо, Эхэ оронойнгоо аша туһада, тэрэнэй хүсые улам арьбадхаха хэрэгтэ хамаг хүсэ шадалаа, ами наһаяа зорюулхаб гэжэ нүхэр Санжиева тангариглаба. Тиин мүнөө энэ һаалишан хүсэ оролдолгоёо хэдэн дахин эршэдхэн, малайнгаа үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхын түлөө, шэнэ түлнүүдые нэгэшье хоролтогүйгөөр абажа түлжүүлхын түлөө эсэхые мэдэнгүй ажаллажа байна.

А. Цыбикмитов.

Квартальна түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэ

Арадуудай агууехэ вождь нүхэр Сталинай һаруул һайхан дурасхаалые стахановска ажалаараа мүнхэжүүлхэ гэжэ шиидэһэн Байкалгосрыбтрестын предприятинууд загаһа бариха нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые болзорһоонь 2 үдэр урид 100 процент дүүргээд, эдэ үдэрнүүдтэ түсэбһөө гадуур загаһа бариба.

Загаһа бариха квартальна түсэбөө 125 процент дүүргэһэн Усть-Баргажанай, 107 процент дүүргэһэн Яруунын, 105 процент дүүргэһэн Кабанскын, 101 процент дүүргэһэн Горячинска загаһанай заводуудай коллективүүд социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Тус заводууд түсэбһөө гадуур ехэ хэмжээнэй загаһа арадай ажахыда үгэбэ.

Мүнөө трестын предприятинуудай бүхы коллективүүд загаһа бариха 5 һарынгаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур бүри ехэ хэмжээнэй загаһа гүрэндөө тушаажа, Бурят-Монголой АССР-эй 30 жэлэй ойе угтахын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ эхилээ.

Г. Цыденов.

Колхознигуудай экскурси

Һаяхан Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой түрүү 26 комсомолецууд Кяхта город экскурси хэжэ ерэбэ. Тэдэнэр академик Обручевай нэрэмжэтэ хизаар ороноо шэнжэлэлгын музей хараһан, гуталай фабрика болон бусад предприятинуудта ошоһон байна.

Экскурсида хабаадагшадай тоодо түрүү хонишон нүхэр П. Будаева, колхозой комсомольско эхин организациин секретарь нүхэр Ц. Балданова, һаалишан Д. Хайданова ба бусад оролсоо.

Д. Болхоев.

Сабшалан һайжаруулха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха

Элбэг тэжээл бэлэдхэхын түлөө

Колхозно ниитын малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха тухай партиин областной комитедэй ба БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолдо харюу болгон, Кабанскын аймагай XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой тэжээл бэлэдхэлэй бригада сабшалан дээрэ хэгдэхэ хабарай хүдэлмэридэ һайнаар бэлэдхээд, мүнөө тэрээниие үргэнөөр ябуулжа байна. Дүршэлтэй бригадир Леонид Петрович Залуцкиин хүтэлбэрилдэг энэ бригада турнепс, свёкло гэхэ мэтын тэжээлэй культурануудай ба силос болохо наран сэсэгэй үрһэ хүрэнгөөр өөрыгөө сүм хангаанхай. Бригадынхид үбэлдөө өөрыңгөө ургасаһаа люцерны 3 центнер, хяагай 4 центнер үрһэ хүрэнгэ сохёо һэн. Энээнэй ашаар ургаса багатай сабшалан дээрэ мүнөө жэлдэ олон жэлэй ногоонуудые тариха түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэ арга боломжотой болобо.

Хээрын ногоснууд ороoһото культурануудта орходоо шииг нойто һураггүй ехээр хэрэглэдэг гэжэ мэдэһэн энэ бригадын гэшүүд сабшалан дээрээ саһа тогтоохо халхабшануудые эртэ намар табиһан байгаа Тиин хүр саһанай сугларха зэргээр тэдэ халхабшануудаа шэнэ шэнэ газарнуудта урилан, бүхы талмай дээрээ нэгэ жэгдэ 60—70 сантиметр зузаантайгаар саһа тогтооһон байха юм. Тэрэшэлэн тус бригадынхид сабшалан дээрээ наг шэбхэ элбэг ехээр зөөгөө. Мүнөө үедэ 2300 ашаа наг шэбхэ гаргагдаад байна. Түсэбэй ёһоор хараалагдаһан 30—35 гектар газар тэрээгээр үтэгжүүлэгдэхэ юм. Хойто жэлнүүдтэ ондо ондоо участогуудта наг шэбхэ гаргагдаха, имагтал 3—4 жэл үнгэрһэнэй һүүлээр түрүүшын участок дээрэ шэбхэ дахинаа гаргагдаха байна. Наг шэбхэ участогуудта ээлжээтэ ёһоор гаргахын тула үтэгжүүлгын тусгаар түсэб зохёогдонхой. Сабшалан дээрэ гаргагдаһан наг шэбхэ бүхы талмай дээгүүр нэгэ жэгдээр тараагдана.

Бригадынхид үнэтэ үтэгжүүлгэнүүд болохо—үнэһэ ба шубуунай аргал суглуулна. Мүнөө 48 центнер үнэһэн, 40 центнер шубуунай аргал суглуулагданхай. Суглуулһан үнэһээ бригадынхид хайрсагууд соо хэжэ, саһа уһанда орохогүй хуурай газарта хадагална. Тиихэдэ шубуунай аргал үбэлдөө хүргэгдэжэ хадагалагдаһан байгаа һаа, мүнөө наранда хатаагдажа байна. Һүүлээрнь порошок болотороо үйрүүлэгдээд, сабшалан үтэгжүүлгэдэ ба ургасада нэмэлтэ тэжээл үгэхын тула хэрэглэгдэхэ юм. Бригадынхид мүн 9 тонно минеральна үтэгжүүлгэ абаашанхай. Энэ үтэгжүүлгэ фермэнүүдһээ холын, наг шэбхээр үтэгжүүлэгдэдэггүй олон жэлэй таримал ногооной участогуудта гол түлэб нэмэлтэ тэжээл үгэхын тула хэрэглэгдэхэ байна.

Үбэлэй сагта бригадын гэшүүд хабарай хүдэлмэридэ ба ургасын хойноһоо харууһалгада хэрэглэгдэхэ бүхы зэр зэмсэгүүдээ заһабарилаа. Жэшээлхэдэ, шэбхэ шэрэхэ оодон тэргэнүүд, аса, тармуур, борной, булхаа гэхэ мэтын зэмсэг хэрэгсэлнүүд, шэбхын шүүһэ шэрэхэ бочконууд бэлэдхэгдэнхэй. Мүн сабшалангуудые загонууд болгон хубаарилхын ба бүхы дээрэнь хоройлхын тула үбэлдөө һургаагууд болон һаднагууд хүсэд хүрэхөөр бэлэдхэгдэһэн байгаа.

Мүнөө тэжээл бэлэдхэлэй бригадын гэшүүд барандаа һайрамай уһа тогтоохо хүдэлмэринүүдые эхилбэ. Тэдэнэр саһа хахалдаг зэмсэгээр далангуудые хэжэ, һайрамай уһа хаана, мүн саһанай хайлаһан газарта иимэ далангуудые наг шэбхээр ба шоройгоор хэнэ. Эдэ хаалтануудынь хоорондоо 30—35 метр зайтайгаар уруудам газарые хүндэлэн татагдана. Мүн хаалтануудые хэхын түлөө үнэһэн хэрэглэгдэнэ.

Энэ бригадынхид мүнөө жэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаба, тэдэнэр хээрын сабшалангай гектар бүриһөө 18 центнер, тиихэдэ олон жэлэй ногооной участогуудай га бүриһөө 45 центнер үбһэ хуряаха, мүн нэгэ жэлэй ногооной (зелёнко), корнеплодуудай ба силосно культурануудай үндэр баян ургаса ургуулха гэжэ шиидээ. Хэлэһэн үгээ тэдэнэр мүнөө үнэн хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ байна.

А. Квасников, Кабанскын аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын таһагай главна агроном.

Эдэ үдэрнүүдтэ

НОВО-СЕЛЕНГИНСК. **(Телефоноор абтаба).** Байгша ондо үбһэнэй үндэр баян ургаса хуряахын түлөө Тельманай нэрэмжэтэ колхозой луговодууд шангаар тэмсэжэ оробо. Бато Цырсторовэй хүтэлбэрилдэг тэжээл бэлэдхэлэй бригадынхид сабшалан дээрээ хабарай ехэхэн хүдэлмэри хэжэ байна. Уһалууриин системэнүүдые заһабарилхын тула мүнөө 8 хүн модо бэлэдхэжэ ба шэрэжэ байнхай. Мүнөө 15 кубометр модон бэлэдхэгдээд, уһалууриин Жаргалантын системын регулятор заһагдажа эхилбэ. Энэ системээр 924 гектар сабшалан уһалагдахэ юм. Тэрэшэлэн 300 гектар сабшалан уһалха Тохойн ба Харганаагай системэнүүдэй эхинэй барилганууд заһагдажа эхилээ. Мүн посхоод барихын тула 2500 һургаар бэлэдхэгдэбэ.

Республикын суута луговод нүхэр Бадмажапов үнгэрэгшэ үбэлдөө 76 мянган кубометр мүлһэ хүргөөд, тэрээнһээ гараһан һайрамаар 50 гектар сабшалан уһалхын тула мүнөө дээгүүрнь канавануудые малтажа байна. Колхозой сабшалан дээрэ 10000 ашаа наг шэбхэ гаргагдаа.

Тэрэшэлэн Зүй-Сутэйн сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой сабшалан дээрэ луговодческо хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана.

С. Шарапов.

...б найрамдалда дуратай корей... арадта эсэргүү дайе американ... агрессорнуудэй эхилхэдэнь, ...уехэ Сталинай ударидажа бай... Советскэ Союз дайн сэрэгэй ...улгануудые дары сагаа зогсоо... корейскэ асуудалые эбэй ёһоор ...мшуулха гэжэ оролсоһон бай... Корейдэхи дайе саашадаа бо...улха ябадалда зорюулагдаһан ...жэлнүүдые Советскэ правитель...о, мүн өөрөө нүхэр Сталин нэ...бэшэ абаһан байна.

Корейдэ даб дээрэ эб баталха ...ай хэлсээ эхилхые 1951 ондо со...м Советскэ Союзай дурадхаһыень ...хы дэлхэй һанажа ябадаг, — ...д энэ хэлсээнүүдтэ американе...уд саашадаа ходо һаад хэ...г байгаа. «Корейдэхи дайнда эсэс ...бха зорилготой дипломатическа ...ар-нэгэн шэнэ хэмжээ-ябуул...нуудта Та хамһалсаха байна ...п?» гэжэ 1952 оной декабриин ...дэ американска журналист Джеймс Рестон гэгшын нүхэр ...алинһаа асуухадань: «Би хам...саххые зүбшөөхэ байнаб, юуб ...хэдэ Корейдэхи дайе СССР усад...ха гэжэ хүсэнэ» гэжэ нүхэр ...алинай мэдүүлһыень бүхы дэл...эй һанажа байна бшуу.

* * *

Европодо Эб найрамдал сахихын ...лөө тэмсэхэ зуураа нүхэр Сталин ...ябол баруун гүрэнүүдэй зүгһөө ...рманиие хоёр хуби болгожо та...лан хубаарилгада эсэргүүсэн, ...эдэмэл, демократическа, эб най...амдалда дуратай Германиие бай...улхын түлөө тэмсэһэн байна.

Германска Демократическа Рес...публикын Президент Вильгельм ...ик, Германска Демократическа Республикын правительствын пре...ер-министр Отто Гротеволь тэгшэдтэ 1949 оной октябриин 13-да эльгээһэн бэшэг соогоо нүхэр Сталин иигэжэ бэшэһэн байна: «... нэгэдэмэл демократическа ба эб найрамдалда дуратай Германиин үндэһэ һуурине табижа байхатайгаа хамта таанар бүхы Европодо агууехэ хэрэг хэжэ, тэрээндэ бата бэхи эб найрамдал хангажа байна гээшэт.

Энэ замаар ябажа байхадаа, эб найрамдалай хэрэгые бэхижүүлжэ байхадаа таанар дэлхэйн бүхы арадуудай, тэрэ тоодо эб найрамдалда дуратай советскэ арадһаа гадна, мүн американска, английска, французска, польско, чехословацка, итальянска арадуудай зүгһөө агууехэ дурлал болон эдэбхитэй дэмжэлгэ хүлеэхэ байһандаа найдахадатнай болохо».

Нүхэр Сталинай ударидажа байгаа Советскэ Союз германска проблемые эбэй ёһоор шиидхэлгэдэ зорюулагдаһан тодорхой дурадхалнуудые нэгэтэбэшэ оруулһан байна. Баруун Германиие СССР-тэ болон арадай демократиин оронуудта эсэргүү агрессиин плацдарм болгохые эрмэлзэжэ байгаа баруун гүрэнүүдэй правительствонууд советскэ дурадхалнуудые бэелүүлгэдэ эсэргүүсэдэг байна. Зүгөөр, Баруун Европын, тэрэ тоодо Баруун Германиинишье арадууд эдэ дурадхалнуудые халуунаар дэмжэнэ.

Хоорондохи дайшалхы нигта хани барисаагайнь улам бүри бэхижэжэ байгаа французска болон немецкэ ажалшад боннско болон парижска сэрэгэй договорнуудые ратификацилгада эсэргүүсэн нэгэн һаналтайгаар тэмсэнэ; хэрбээ эдэ договорнуудай хүсэндөө ороо һаань, Германиие таһалан хубаарилга бэхижэхэ, мүн гитлеровскэ вермахтые һэргээн бодхоохо талаар американска империалистнуудай түсэблэжэ байһан ябуулга бэелүүлэгдэхэ байна гэжэ тэдэнэр һайн мэдэнэ. Гитлеровскэ вермахтын һэргэн бодобол, шэнэ дайн боложо болохо, энэнь Франциин аюулгүйн байдалда ехэ аюул тохёолдуулха байна гэжэ французска арад мэдэнэ.

* * *

Сталинска политика хэзээ бүхэндэ эб найрамдалай политика мүн байһан юм. Советскэ Союзай Коммунистическэ парти болон Советскэ правительство энэ политикые ябуулжа байһан юм, ябуулжа байна, саашадаашье ябуулжа байха байна.

Партиин XIX съездэ нүхэр Маленковой хэһэн ВКП(б)-гэй ЦК-гэй хүдэлмэри тухай тоосоото элидхэл дотор эб найрамдалые сахиха перспективэ, арадуудай хоорондоо эбтэй байха перспективэ бии гэжэ хэлэгдэнэ. «Энэ перспективэ хадаа, — гэжэ тус элидхэл дотор хэлэгдэнэ,—ООН-эй Тогтоолой ёһоор, дайн сэрэгэй пропаганда болюулхые, атомна болон бактериологическа зэбсэг хорихые, агууехэ гүрэнүүдэй зэбсэгтэ хүсэнүүдые удаа дараалан хороохые, гүрэнүүдэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталхые, оронуудай хоорондо худалдаа наймаа үргэдхэхые, уласхоорондын единэ рынок дахин байгуулхые ба эб найрамдал бэхижүүлхэ зорилготой иимэшүү бусад хэмжээ-ябуулгануудые эринэ.

Эдэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлгэ хадаа эб найрамдалые бэхижүүлхэ, дайнай аюулһаа арадуудай айха ябадал болюулха, хюдалгын дай зэбсэглэхэ ба бэлэдхэхэ ябадалда үзэгдөөгүй ехэ гаргашануудые болюулха ба тэдэниие арадуудай аша туһада зорюулха арга боломжо олгохо юм.

Советскэ Союз эдэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхын түлөө, арадуудай хоорондохи эб найрамдалай перспективын түлөө юм».

Иигэжэ социализмын агууехэ оронойн ябуулжа байгаа эб найрамдалай политика баһа нэгэ дахин баталагдаһан байна, энээн тухай Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XIX-дэхи съезд дээрэ Морис Торез иигэжэ хэлэһэн юм:

«Танай социалистическэ Эхэ орондо өөрынь экономическа болон социальна байгуулалта дээрэһээнь али бүхы агрессивнэ ябадал харша юм, СССР хадаа Европодо болон бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай хэлбэришэгүй бата түшэг тулгуури мүн гэжэ Франциин ажалшад мэдэнэ».

Дайнай үедэ ямаршье ондоо арад зонһоо үлүү ехээр хохидолдо ороһон советскэ арад эб найрамдалай тала баригшадай демократическа хүдэлөөн болоншо мүнөө үеын иимэ хүсэн түгэлдэр хүдэлөөнэй түрүү зэргэдэ ябажа байна. Сохом иимэл хаданъ манай эсэгэ ороной хэдэн миллион хүнүүд: «французска арад Советскэ Союзда эсэргүү дайлалдахагүй, хэзээдэшье дайлалдахагүй» гэжэ һүр жабхаланта тангариг үргэдэг байна.

Дай үүдхэгшэдые баадхан сухарюулха гэһэн эрид зоригоор түгэлдэр бүхы оронуудай хэдэн зуугаад миллион эрэгтэй, эмэгтэй хүнүүдэй зүрхэндэ эб найрамдалай агууехэ хамгаалагша Сталин байһан зандаа, байхашье.

Сталинай нэрэнь эб найрамдалай уряа тэмдэг мүн. Прогрессивнэ хүн түрэлтэнэй хэтэдээ мүнхэ агууехэ гени Сталинай нэрэнь эб найрамдалай идейһээ, хүнүүдэй ажабайдал болон зол жаргалһаа таһаршагүй юм.

Автомашинын авари болоходо Ив Фарж хүндөөр шархатаба

ТБИЛИСИ, мартын 30. (ТАСС). «Арадуудай хоорондохи эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө» уласхоорондын Сталинска шангай лауреат Ив Фаржын, тэрэнэй һамганай ба тэдэниие үдэшэжэ ябаһан хүнүүдэй һуужа ябаһан автомашина, мартын 29-нэй үдэшэ Гориһоо Тбилиси руу бусажа ябаха замдаа, харанхыда ашаанай автомашинатай мүргэлдэбэ.

Автомашинануудай мүргэлдэхэдэ Ив Фарж хүндөөр шархатажа, мүнөө тэрэнэй бэсын элүүр ехэ хүндэ байдалда байна. Тэндэхи медицинскэ эгээн бэрхэ мэргэжэлтэд эмнэлгын шухала бүхы хэмжээнүүдые абажа, Ив Фаржын бэсын элүүрые саг үргэлжэ адаглан хаража байна. Ив Фаржын һамган, мүн үдэшэжэ ябаһан бусад хүнүүд авари болоходо гэмтээгдээгүй.

Ив Фарж Грузинска ССР-эй ажахын ба культурна байгуулалтатай танилсахын тула мартын 28-да Грузи ерэһэн байгаа.

Ив Фарж наһа бараба

ТБИЛИСИ, мартын 30. (ТАСС). Мартын 30-най үдэрэй туршада Ив Фаржын бэсын элүүрэй һайжарһан тэмдэг үзэгдөөгүй. Ив Фарж мэдээ ороогүй.

Консилиумэй тодорхойлһоной ёһоор, Ив Фаржын толгой, ууряг тархи ехээр гэмтэһэн байба, тэрээнһээ шалтагаалан, зүрхэ-һудаһанай системын функциональна ажал-ябуулга ехээр муудажа, баруун талын гемиплегиин үзэгдэлтэй коматозно байдал тохёолдобо.

Зүрхэ-һудаһанай ажал-ябуулгын муудаһаниие ба амисхалые хэбтэнь оруулха хэмжээнүүд яаралтайгаар абтаа.

Бүхы хэмжээнүүдэй абтаһан болобошье, үбшэлэгшын бүхы бэе мартын 30-най 21 часта ехээр муудажа, мартын 30-най һүни Ив Фарж наһа бараба.

Дэлхэйн залуушуулда залуушуулай эрхэ хамгаалха уласхоорондын конференциин хандалга

ВЕНА, мартын 27. (ТАСС). Залуушуулай эрхэ хамгаалха уласхоорондын конференциин түгэсхэлэй заседани дээрэ дэлхэйн залуушуулда хандаһан хандалга мүнөөдэр абтаа. Хандалга соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

Дэлхэйн залуушуул!

Амгалан байдалда жаргалтайгаар ажаһуухые эрмэлзэдэг хүбүүд, басагад!

Залуушуулай эрхэ хамгаалха уласхоорондын конференцидэ хабаадагшад, элдэб янзын расануудта ба национальностьнуудта хамаададаг, политическэ ба шажанай элдэб янзын үзэл бодолтой олон арбаад миллион хүбүүд, басагадай түлөөлэгшэд бидэнэр таанадта хандынабди.

Дэлхэйн бүхы хубинуудай залуу хүдэлмэришэд, таряашад, студентнүүд, залуу интеллигенци энэ конференцидэ манине эльгээгээ, мүнөө залуу үетэнэй эгээн ехээр һонирхожо байгаа проблемэнүүдые зүбшэн хэлсэхэ гэжэ манда даалгаа.

Һанал бодолоо үргэнөөр ба сүлөөтэйгөөр андалдан мэдэлсээбди. Энэнь олохон оронуудта залуушуул экономическа, социальна ба политическэ гол эрхэнүүдээ хаһагданхай гэжэ тодорхойлхо аргые манда олгобо. Энэ байдалынь муудажа үргэлжэлһөөр.

Угаа олон залуушуул үгытэй ядуу ажаһууна, хүдэлмэригүй байна, үлэсэн зобоно, эрдэм болбосорол, мэргэжэл абаха аргагүй, һайнаар ба культурнаар амарха эрхэгүй, демократическа эгээн элементарна сүлөөгүй юм.

Бидэнэр экономическа системэ тушаа элдэб олон һанал бодол баримталнабди. Гэбэшье, зарим оронууд дотор шэнэ дайнда бэлэдхэл, мүнөө хэгдэжэ байгаа дайнуудые үргэлжэлүүлгэ, буу зэбсэгүүдые яаралтайгаар түхеэрэлгэ, энээнтэй дашарамдуулан амгалан байдалда хэрэгтэй мүнгэ һомололгые багадхалга, уласхоорондын харилсаае эбдэлгэ тэдэ оронуудай залуушуулай үгытэй ядуу байдалай шалтагааниинь болоно гэжэ бидэнэр нэгэн һаналаар этигэнэбди.

Тэсэшэгүй энэ байдалда эсэс табиха саг болоо!

Залуу ябахадаа бидэнэр жаргалтайгаар ажаһуухые хүсэнэбди. Манай хүсэн хадаа эб найрамдалай тулада, манай ерээдүйн тулада, манай эхэ ороной ба бүхы хүн түрэлтэнэй һалбаран хүгжэхын тулада ажаллаха гэжэ манине уряална. Энээниие бэелүүлжэ болохо юм гэжэ бидэнэр мэдэнэбди.

Бүхы нацануудай, элдэб үзэл бодолтой залуушуулай эрмэлзэлгые харуулан, манай конференци залуу үетэнэй жаргалаа эдлэхэ эрхые соносхоно.

Бүхы оронуудай, бүхы расануудай ба нацануудай хүбүүд, басагад! Танай политическэ ба шажанай үзэл бодолой ямаршье байгаа һаа, таанар хуулита зүб эрилтэнүүдээ бэелүүлхын түлөө тэмсэгты. Хүдэлмэриин түлөө, хилээмэнэй түлөө, гэр бүлэтэй болохо арга боломжын түлөө, спортоор наадаха эрхын ба культурын түлөө, амарха ба элүүрые сахиха эрхын түлөө тэмсэгты. Хүндэ таарамжатай ажабайдалай түлөө тэмсэгты. Дэлхэйн шэнэ дайнай аюулда эсэргүү, национальна бэеэ дааһан байдал тээшэ арадуудай эрмэлзэлгые дараха алибаа һэдэлгэдэ эсэргүү тэмсэгты. Хэгдэжэ байгаа дайнуудые зогсоохын ба хариин газарһаа сэрэгүүдые гаргахын түлөө тэмсэгты.

Залуу хүдэлмэришэд! Тэгшэ ажалай түлөө тэгшээр түлэхые эригты, салин хүлһэ дээшэлүүлхые эригты, ажалай буруу системэдэ эсэргүү тэмсэгты, мэргэжэл абаха бодото арга боломжо эригты, жэл бүри үгтэхэ ёһотой амаралта абахые түйлагты!

Залуу таряашад! Газар үгэхэ, арендын түлэбэри багадхаха эрилтэ табигты, гүрэнэй кредидүүдые үгэхэ ба деревнинүүдые болбосон түхэлтэй болгохо эрилтэ табигты, сэрэгэй объектнүүдые бариха газар эзэлэн абалгада эсэргүү тэмсэгты.

Студентнүүд! Һуралсалда мүнгэ һомололгые ехэдхэхын түлөө, һуралсалые демократизацилхын түлөө тэмсэгты.

Хүбүүд, басагад! Һунгаха ба һунгагдаха эрхэ үгэхые эригты, репрессидэ ба мүрдэлгэдэ эсэргүү тэмсэгты, өөрынгөө организацинуудые байгуулха, танай интересүүдые харуулха хэблэлтэй байха эрхээ хамгаалагты!

Имагтал эб найрамдалай ба арад бүхэнэй бэеэ дааһан байдалай условинуудта залуу үетэнэй хуулита эрхэнүүдые бэелүүлжэ болохо байна.

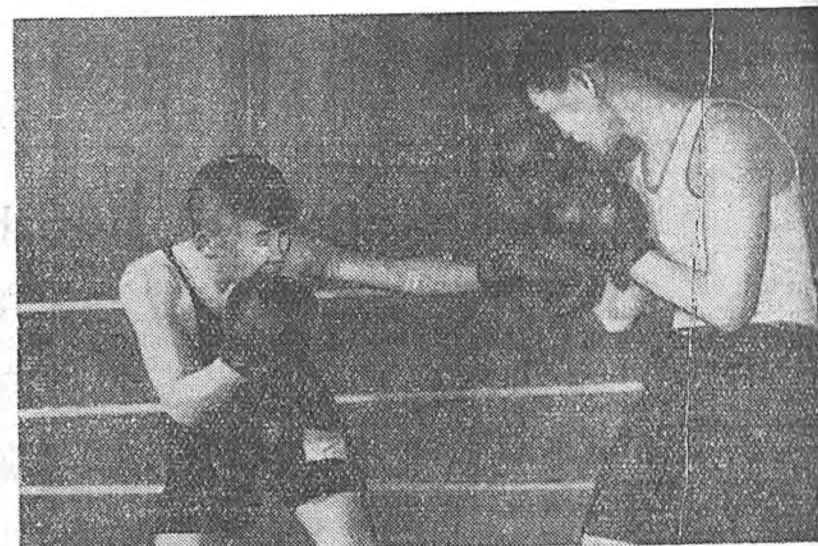
Залуушуулай организацинууд ба хүтэлбэрилэгшэд, профсоюзна ба эхэнэрнүүдэй организацинууд, социальна, культурна, шажанай нэгэдэлнүүд, олониитын ажал-ябуулагшад, наукын, культурын ба искусствын ажал-ябуулагшад! Ажабайдалай эрхэнүүдэй түлөө залуушуулай зүб тэмсэлые дэмжэхэ гэжэ таанадые уряалнабди.

Бүхы оронуудай ба континентнүүдэй хүбүүд, басагад! Нэгэдэл хадаа манай хүсэн болоно. Конференцидэ бэлэдхэхэ үедэ энэ нэгэдэл нилээд ехээр урган бэхижээ. Тэрэниие нюдэнэй сэсэгы мэтэ хамгаалхабди, тэрэниие бэхижүүлхэбди, ушарынь энэ хадаа манай илалтын найдабари мүн.

Шэнэ дайнай аюулда эсэргүү, национальна бэеэ дааһан байдалай түлөө, эрхэнүүдэйнгээ түлөө, эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ нэгэдэе.

Нэгэдээд, бидэнэр һанажа ябаһан юумэеэ бодото дээрэнь бэелүүлхэбди.

Жаргалта ажабайдалай түлөө, урагшаа дабшая.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) боксоор эдиршүүлэй дундаһаа 1953 оной республикын чемпионой хүндэтэ нэрэзэргэдэ хүртэһэн М. Шантанов (ГорОНО-гой спортивна һургуули) ба В. Степанов (Хоринск) гэгшэд ринг дээрэ байна.

В. Шитиковэй фото.

Боксоор республиканска түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнэй дүнгүүд

Физкультура ба спортын хэрэгые эрхилхэ республиканска Комитет боксоор республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөө мартын 25—28 үдэрнүүдтэ үнгэргэбэ. Энэ мүрысөөндэ республикын хүсэтэ боксёрнууд хабаадалсаа. Тэдэнэрэй дунда залуушуулай группада РСФСР-эй чемпион М. Салимов, РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхэ мүрысөөндэ хабаадалсаһан республикын чемпион В. Николаев, Улан-Удэ городой ба республикын чемпионууд хабаадалсаба.

Энэ жэлэй мүрысөөндэ үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо хоёр дахин олон боксёрнууд хабаадалсаһан байна. Хамта 173 хүнэй 117-ниинь шэнэ боксёрнууд байба.

Бокс—зоригтоной спорт. Энэ спорт хадаа манай орон дотор тон үргэнөөр дэлгэрэнхэй.

Гурбан үдэрэй туршада ринг дээрэ командна ба өөһэд хоорондын түрүү һуури эзэлхын түлөө тэмсэл болоһон байна. Мүрысөөнэй эсэстэ «Спартак» обществын залуушуулай команда түрүү һуури эзэлбэ. Эрэшүүлэй дундаһаа командна түрүү һуури зооветинститутай команда эзэлээ. Иигэжэ зооветинститудай команда дүрбэн жэл удаагаар түрүү һуури эзэлбэ.

Энэ жэлэй мүрысөөндэ шалгарһан, республикын шэнэ чемпионуудай тоодо хэдэн шэнэ нэрэнүүд оролсобо. Лаптея, Иванов, Бродский, Лющинский («Спартак»), Островский, Жанчипов, Шабаль (зооветинститут), Шодонов («Байк...») гэхэ мэтэ.

Гадна «Спартак» обществы... Хоринн, Заиграйн, Кяхтын а...гуудай командануудай амжалт... спортивна ургалтые тэмдэглэх... шухала.

Манай республикада боксё...дые хүмүүжүүлхэ талаар т...нүүд: Николаев, Бродский, ...баль, Ванчиков, Собенников ...шэд ехэхэн хүдэлмэри хэнэ.

Мүрысөөнэй түгэсхэл ... БМАССР-эй Министрнүүдэй ...дэй түрүүлэгшын орлогшо ... Л. У. Модогоев, мүрысөөндэ ха...далсагшадые амаршалан ... хэлэбэ:

—Манай Коммунистическэ ... ба Советскэ правительство б... залуу үетэниие коммунистиче... хүмүүжүүлгэдэ тон ехэ ан... табина. Бидэнэр болбол залу...лые Эхэ орондоо үнэн сэхээ... мүүжүүлжэ, коммунистическэ ...гуулалтын түрүү хүнүүд бо... ёһотойбди. Манай советскэ ... тэрээндэ туһа нүлөө хүргэхэ ...той.

Нүхэдүүд, түйлаһан амж...нуудаараа һанаагаа амар... өөһэдынгөө мэргэжэл шадаба... улам дээшэлүүлхэ хэрэгтэй.

Удаань физкультурна ба ...тын хэрэгые эрхилхэ республ...ска Комитедэй түрүүлэгшын о...шо П. М. Бобыкин дамжу... призүүд, грамотанууд болон ...гуудые чемпионуудта барюулб...

Н. Балда...

Эб найрамдалай, национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө, залуушуулай эрхэнүүдэй түлөө!

Залуушуулай эрхэ хамгаалха уласхоорондын конференциин резолюци

ВЕНА, мартын 28. (ТАСС). Залуушуулай эрхэ хамгаалха уласхоорондын конференци мартын 27-ной түгэсхэлэй заседани дээрэ резолюци баталан абаа. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Далан нэгэн орсной олон арбаад миллион залуушуулай, элдэб олон расын, национальностьнуудай ба элдэб социальна байдалтай хүбүүд, басагадай, залуу мэргэжэлтэдэй, либералнуудай, лейбористнуудай, консерваторнуудай, коммунистнуудай ба партийнабэшэ хүнүүдэй, залуу христианинуудай, мусульманинуудай, буддистнуудай түлөөлэгшэд, политическэ болон шажанай бусад һалбаринуудай түлөөлэгшэд бидэнэр мүнөө залуу үетэниие һонирхуулжа байгаа тон шухала проблемэнүүдые зүбшэн хэлсэхын тула залуушуулай эрхэ хамгаалха уласхоорондын конференцидэ Венэдэ суглараабди.

Залуушуулай эрхэ хамгаалха национальна, зональна, нютагай ба һалбаринуудай олон конференцинүүд манай энэ суглаанай урда тээ боложо, тэдээн дээрэ олон миллион хүбүүд, басагад өөһэдынгөө ажабайдалай услови һайжаруулха эрилтэнүүдые зүбшэн хэлсэһэн байна. Залуу үетэнэй шухала эрхэнүүдые хамгаалхын тула манай хамтадаа бэелүүлхэ тодорхой хэмжээнүүдэй программа хараалха зорилгоор, бидэнэр тэдэ эрилтэнүүдые абажа ерээбди.

Залуушуулай эрхэ хамгаалха уласхоорондын конференци һанал бодолоо үргэнөөр андалдан мэдэлсэбэ, дэлхэйн олохон оронуудтахи олон миллион залуушуул экономическа, социальна ба политическэ эгээл шухала эрхэнүүдээ хаһагданхай байна гэжэ тодорхойлбо.

Олохон оронуудай залуушуул хүдэлмэригүй байдалһаа боложо ядаран зобоно. Наһа гүйсэһэн хүдэлмэришэнэй салин абаха болоходонь, наһа гүйсэһэн залуу хүдэлмэришэдые олон ушарта газаа хаяна. Олон оронуудта залуушуул үйлэдбэриин мэргэжэл абажа шадахагүй байна. Мэргэжэлдэ һургаха һургуулинуудай тоо саг үргэлжэ хороогдоно.

Залуу таряашад үлэсхэлэн, үгытэй ядуу байдал, хүшэр хүндэ ажал, газаргүй арендын ехэ түлэбэри дээрэһээ боложо, ядаран зобоно. Олохон оронуудта сэрэгэй барилга хэхын тула таряашадай газарые буляан абана.

Дээдэ һургуулинуудта ажалшадай үхибүүдэй оролго угаа ехээр хизаарлагданхай. Һуралсалай түлөө түлэбэриие дээшэлүүлһэнэй ба стипенди байхагүй ушарһаа, олон мянгаад студентнүүд һуралсалаа орхижо ябаха баатай болоно. Һуралсалаа үргэлжэлүүлхын тула, студентнүүдэй олонхинь хүдэлмэрилхэ баатай болоно. Олон оронуудта залуу мэргэжэлтэд өөрынгөө мэргэжэлээр хүдэлмэри абажа шадахагүй байна. Һуралсалда мүнгэ һомололго улам бүри багадхагдана. Энэнь һургуулинуудай тоо хороохо ба багшанарые хүдэлмэриһөөнь гаргаха ябадалда хүргэнэ.

Сэнгүүдэй ба налогуудай ургалта залуушуулай ажабайдалые улам муудуулна. Гэр байрын кризисэй болоһон ушарһаа, залуушуул зайжа ябаха баатай болоно, өөрынгөө бүлэтэй боложо түбхинэн һууха аргагүй байна.

Гадаадын колонизаторнуудай ба феодалнуудай хоёр дабхар дарлалта доро зобожо байгаа колониальна ба һулаар хүгжэнги оронуудай хүбүүд, басагад илангаяа ехэ хүндэ байдалда ажаһууна. Тэдэнэр үлэсхэлэнһөө, үгытэй ядуу байдалһаа боложо зобоно, үбшэлнэ, бүхыдөө шахуу үзэг бэшэг мэдэхэгүй ба огто эрхэгүй байна.

Олон оронуудта залуушуулай олонхинь һунгуулиин эрхэгүй юм. Залуушуул мүрдэгдэнэ, залуушуулай организацинууд ба тэдэнэй хэблэлэй органууд хоригдоно.

Милитаризацилгые эрид шууд бэелүүлгэтэй дашарамдуулан, олохон оронууд дотор армида алба хэхэ болзор һунаагдана, залуушуулай сэрэгжэһэн организацинууд байгуулагдана. Литература, кино, радио ба бусад хэрэгсэлнүүд залуушуулые забхайруулха ба милитаризацилха ябадалда зорюулагдана.

Зарим оронуудай правительствонуудай зүгһөө дай бэлэдхэлгэ, мүнөө боложо байгаа дайнуудые үргэлжэлүүлгэ, буу зэбсэгүүдые яаралтайгаар түхеэрэлгэ, гражданска хэрэглэмжэдэ зорюулагдаһан кредидүүдые багадхалга, өөрынгөө национальна бэеэ дааһан байдалые зарим оронуудай гээһэн гү, али тэрэниие хизаарлаһан ябадал, уласхоорондын экономическа харилсаануудые эбдэлгэ хадаа олон оронуудай залуушуулай хүндэ байдалай шалтагаанууд болоно гэжэ бидэнэр нэгэн хүн шэнгеэр этигэнэбди. Энэ байдал залуу үетэнэй ерээдүйдэ аюул тохёолдуулна.

Хүн зоной хэрэглэмжые бүхы хэмжээгээр хангахын тула, амгалан байдалые бэелүүлхын тула гүрэнэй һомолһон мүнгэнэй ашаглагдадаг оронуудта залуушуул хадаа хүдэлмэригүйдэлгэ, үлэсхэлэн, үгырэлгэ гээшые мэдэхэгүй юм. Һуралсаха ба мэргэжэлтэй болохо бүрин арга боломжо эдэ оронуудай хүбүүд, басагадта үгтэнхэй, һайнаар ба культурнаар амарха услови байгуулагданхай, политическэ ехэ эрхэнүүд олгогдонхой...

Бүхы залуу үетэнэй һаналые харуулан тус конференци жаргалтайгаар, амгалан ажаһууха залуушуулай эрхые соносхоно.

Тус конференци иимэ эрилтэ хэнэ.

— Хүндэ таараха ажамидарал хангаха ажалай эрхэ олгохо; ажабайдалай зохид услови хангаха тэдхэмжые залуу хүдэлмэригүйшүүлдэ тэдэнэй хүдэлмэри абаха хүрэтэрнь дары олгохо;

—ямаршье доромжолгогүй, бүгэдэниитын, түлөөһэгүй, тэгшэ эрхэтэ, демократическа һуралсал абаха эрхэ олгохо;

—һайнаар ба культурнаар амарха эрхэ олгохо, спортоор наадахын ба культурна ажабайдалда хабаадахын тула материальна услови байгуулха;

—гэр гуламтаяа байгуулха эрхэ; һунгуулиин эрхэ;

—өөрынгөө организацинуудые байгуулха, өөрынгөө хэблэлтэй байха, өөһэдынгөө эрилтэнүүдые сүлөөтэйгөөр зүбшэн хэлсэхэ ба тэдэниие хангахын түлөө тэмсэлдэ нэгэдэхэ эрхэ олгохо.

Конференци хадаа расова, национальна, эрэ, эмын, наһанай тэмдэгээр, политическэ ба шажанай үзэл бодолоор залуушуулые элдэб янзаар доромжолхо ябадалые эрид шангаар буруушаана».

Залуушуулай—залуу хүдэлмэришэдэй, таряашадай, студентнүүдэй, басагадай ба залуу эхэнэрнүүдэй тусхай эрилтэнүүд резолюци соо саашаа тоологдоно.

Арадуудай национальна бэеэ даанхай байдалай ба эб найрамдалай условидо лэ залуушуулай эдэ хуулита эрхэнүүдые бэелүүлжэ болохо юм гэжэ ойлгонобди.

Тиимэһээ олон миллион хүбүүд, басагадай дура хүсэлэй ёһоор бидэнэр иимэ эрилтэ хэнэбди:

—мүнөө хэгдэжэ байгаа дайнуудые зогсоохо;

—дэлхэйн шэнэ дайнай бэлэдхэл зогсоохо;

—агууехэ табан гүрэнэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталха;

—шэнэ дай бэлэдхэхэ ба тухирха зорилготой бүхы договорнуудые болюулха, бүхы союзуудые үгы хэхэ;

—өөрынгөө хуби заяа өөһэдөө шиидхэхэ эрхые бүхы арадуудта үгэхэ;

—агрессивнэ зорилгоор байгуулагдаһан гадаадын сэрэгэй бүхы базануудые үгы хэхэ, бусад арадуудай дотоодын хэрэгүүдтэ али болохо хамааралгые зогсоохо;

—буу зэбсэгүүдые яаралтайгаар түхеэрхэ ба залуушуулые милитаризацилха ябадал зогсоохо;

—сэрэгэй бюджедүүдые хороохо, гэр байрын барилгада, элүүрые хамгаалгада, социальна хангалгада, залуушуулда зорюулагдаһан һургуулинууд, клубууд, библиотекэнүүдые бариха ба спортивна барилга хэхэ ябадалда гүрэнэй мүнгэ һомололгые ехэдхэхэ;

—хүндэ зэбүүрхэгшэ теоринуудые ба дай пропагандалхын тула, залуушуулые забхайруулхын тула культура, наука ба искусствые хэрэглэхэ ябадал зогсоохо, арадуудай хоорондохи эб найрамдалай ба хани барисаанай ёһоор залуушуулые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ культура ба гэгээрэлые зорюулха;

—уласхоорондын экономическа, культурна холбоо һэргээхэ ба хүгжөөхэ.

Тэмсэлэй нэгэдэл ба һанал нэгэдэлгэ түйлахыень бүхы залуушуулые, залуу хүдэлмэришэд, таряашад, студентнүүдые уряалнабди. Энэ хадаа ажабайдалай түлөө, хилээмэнэй түлөө, залуушуулай шухала эрилтэнүүдэй түлөө тэмсэлдэ эгээн эрхим зэбсэг болоно.

Дэлхэйн хүбүүд, басагад!

Залуушуулай эрхэ хамгаалха уласхоорондын конференци хадаа нэгэдэхэ, социальна ба экономическа эрилтэнүүдээ хангахын түлөө, национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө, арадуудай хоорондохи эб найрамдалай ба хани барисаанай түлөө эрид шангаар тэмсэхэ гэжэ таанадые уряална.

КОРЕЙДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, мартын 30. (ТАСС). Үнгэрһэн үдэр Арадай армиин ба Хитадай арадай һайндуратанай соединенинүүд баруун фронтын хоёр участок дээрэ американо-английска интервентнүүдтэй ба лисынмановска сэрэгүүдтэй артиллереэр буудалдаба гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр мэдээсэбэ.

Мүнөөдэр Арадай армиин зенитнэ частьнууд ба дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад дайсанай 5 самолёт унагаагаа.

Баруун Германида һомо хэрэгсэлнүүдэй складта тэһэрэлгэ болоһон тухай

БЕРЛИН, мартын 29. (ТАСС). Вильгельмсхафенэй районд мартын 26-най һүни «Каус унд Штейнхаузен» гэжэ баруун германска фирмын һомо хэрэгсэлнүүдэй складта тэһэрэлгэ болоо. 10 мянган тонно элдэб янзын һомо хэрэгсэлнүүд — гранатанууд, бомбонууд, минэнүүд, торпедүүд гэхэ мэтын зэбсэгүүд үгы хэгдээ гэжэ баруун берлинскэ «Берлинер моргенпост» газетэ мэдээсэнэ. Тэһэрэлгэ тон хүсэтэй байгаа. Тэндэһээ 8 километр холо газарта байһан гэрэй үүдэнүүд тэһэрэлгын дорьбёондо мултаран унаһан ба сонхын шэл тэһэрһэн байна. Городһоо өөдөө бөөн хара утаан манаран хөөрэбэ. Түймэр боложо, 4 час үлүүтэй үргэлжэлбэ. Хүнүүд алагдаа. Баруун германска ДПА агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, тэһэрэлгын болоходо 1 миллион марка хэмжээтэй хохидол ушаруулагдаба.

Бирма американска „туһаламжаһаа“ арсаба

ЛОНДОН, мартын 28. (ТАСС). Бирмын правительство Бирмэдэ американска техническэ туһаламжа үзүүлхэ программаһаа арсаһан тухайгаа США-гэй правительстводо мэдээсээ гэжэ Рейтер агентствын корреспондент Рангунһаа дамжуулна. Бирмын гадаадын хэрэгүүдэй министр Сао Кун Кио Бирмын правительствын энэ шиидхэбэриие Рангундахи американска посол Себолд гэгшэдэ дамжуулан үгөө.

КАРАЧИ, мартын 30. (ТАСС). «Сивил энд милитери газетт» гэжэ газетэ Юнайтед пресс оф Пакистан агентствын делийскэ корреспондентын мэдээсэл толилбо. Корреспондентын зааһанай ёһоор, Импал городто (Инди) ерэһэн Бирмын премьер-министр У Ну американска техническэ гү, али ямар нэгэн ондоо туһаламжаһаа арсахые бирманскэ правительствын шиидэһэн тухай хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ мэдүүлбэ.

Бирманскэ хилэ дээрэ дайлалдажа байгаа гоминдановска сэрэгүүд американска зэбсэгээр зэбсэглэгдэһэн ушарһаа энэ шиидхэбэри абтаа гэжэ У Ну хэлэбэ.

Хизаар оронние шэнжэлэгшэд

Манай республикын ажалшад ба интеллигентнэр хизаар орондоо хизааргүй дуратай байһан туладаа тэрэниие шэнжэлхэ талаар ехэхэн хүдэлмэри хэнэ.

Республиканска хизаар ороноо шэнжэлхэ музейн экспозиционно түсэб табиха ба шэнэ шэнэ экспонадуудые шэлэн олохо хэрэгтэ тэдэнэр нилээд ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Эдэбхитэд К. И. Кустов, И. С. Котов, А. В. Боровлев ба бусад музейдэ илангаяа ехэ туһаламжа үзүүлдэг юм.

Прибайкальска аймагһаа нүхэр Кустов гэгшэ үнгэрэгшэ хэдэн жэлнүүдэй туршада 80 гаран экспонадуудые музейдэ тушааһан байна. Энэ эдэбхитэй нүхэр нютагайнгаа ургамалнуудай аймагуудые тон һайнаар мэдэдэг болонхой. Тэрээнэй тушааһан экспонадуудай тоодо эмнэлгын ургамалнуудай гербаринууд, элдэб ургамалнуудай үрһэн, үндэһэн болон малтамалай зүйлнүүд бии.

Тэрэшэлэн хизаар ороноо шэнжэлэгшэ И. С. Котов респуб... фенологиин ба уларилай тала... териал суглуулха хэрэгтэ ... ученно Советдэ ехэхэн туһала... үзүүлһэн байна. Нүхэр ... борьболоогой бүлэдэ хабаада... буудые суглуулжа, тусгаар ко...ци хээ. Мүн энэ нүхэр экспози...но түсэб табилгада хододоо ...ламжа үзүүлдэг юм.

Мүн хизаар ороноо шэнжэл...дэй тоодо нүхэд А. Боро... А. Сидорович гэгшэд музейн ...дэлмэридэ илангаяа эдэбхит... хабаадалсана. Тэдэнэр ург...нуудай ба амитадай аймагу... олон зүйлэй экспонадуудые м...дэ тушааһан байха юм.

Эдэ түрүү эдэбхитэдэй ж... гээр колхознигууд, агроно... багшанар, һурагшад болон ... музейдэ туһаламжа үзүүлжэ ... гэжэ найдагдана.

З. Бух...
республиканска м...
научна сотру...

Забайкальска сэрэгэй округой дуу ба хатарай анса...

Һаяхан гүрэнэй Бурят-Монголой Ленинэй орденто оперо ба баледэй театрта Забайкальска сэрэгэй округой дуу ба хатарай ансамбль концерт табиба.

Энэ ансамбль концертынгээ программые композитор Александровай «Сталин тухай» дуугаар нээбэ. Ансамблиин программада советскэ композиторнуудай, СССР-эй арадай ба арадай демокра... оронуудай дуунууд, ород кл...гуудай зохёолнууд, солдатска...нууд ба хатар оролсоно.

Ансамблиин концертые хара... ехэ һонирхолтойгоор угтажа, һайшааба.

Ансамблиин коллектив П... культурын Ордондо концерт... бяад Кяхта город мордобо.

ТОБШО ҺОНИНУУД

★ **Түрүү хонишон.** Кяхтын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишод шэнэ түл абажа эхилбэ. Түрүү хонишон нүхэр А. Гаврилова 63 хониноо 73 хурьга абаад, хоролтогүйгөөр тэнжээжэ байна.

★ **Һурагшадай туһаламжа.** Курумканай аймагай Кучигеэрэй ...лоон жэлэй һургуулиин һура... воскресник эмхидхэжэ, Ле... нэрэмжэтэ колхоздо 150 це... хагда бэлдэжэ үгэбэ.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПО...

Мүнөөдэр КИНО ТЕАТРНУУДТА

Кинотеатр «ПРОГРЕСС» — «**Снегурочка**» (в 12 ч.), новый художественный фильм «**Анна Каренина**» 1 серия (в 14, 16, 18, 20 и 22 ч.).

Кинотеатр «ЭРДЭМ» — «**Стальной солдат**» (в 11 ч. 30 м.), «Мечта» ... 14, 18 и 22 ч.), «**Восточная** ...» (в 16 и 20 ч.), киножурнал «...**ная Сибирь**» № 10.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря — 3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства 10-17, пропаганды и переводов 6-84, культуры и быта, промышленности—4-52, мест. информации и писем—11-05. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00506. Типография Управления по делам полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10...